

Izhaja vsak petek. Izdaja časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26/I, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

POLJAKI SO GLASOVALI ZA GOMULKIN OKTOBRSKI PROGRAM

Zmaga nad reakcijo in stalinizmom

Okrog poljskih volitev so tako na Zahodu kot na Vzhodu razvili vse mogoče teorije in napovedovanja. Na Zahodu so hoteli nekateri krogi ribariti v kalnem zlasti z razširjanjem razdiralnih nacionalističnih parol, medtem ko so nekateri »preizkušeni stalinisti« na Vzhodu skušali s pesimističnimi napovedmi o zrelosti poljskega delavskega razreda vnesti v poljsko ljudstvo razpoloženje nezaupanja do novega sistema v deželi in verjetno sploh do naprednejših idej v mednarodnem delavskem gibanju.

Prvim in drugim je v nedeljo na poljskih voliščih odklenkalo. Okrog 70 do 80 odstotkov volivcev se je izreklo za novo pot v graditvi socializma na Poljskem, za program ZDP in za oktobrska gesla Vladislava Gomulke. Z visoko udeležbo (91 do 95 odstotkov) je poljsko ljudstvo pobilo geslo reakcije »boj-

kotirajte volitve!« in se odločilo za program strank Narodne fronte: socializem, socialistična demokracija in narodna neodvisnost v okviru mednarodnega proletarskega internacionalizma. Svojo visoko zavest so Poljaki med drugim pokazali tudi s tem, ker se večina volivcev ni poslužila zaprtih kabin, temveč je javno volila.

Zaupanje v Gomulko in v njegov program dokazuje med drugim tudi dejstvo, da je dobil generalni tajnik Združene poljske delavske partije v svojem volilnem okrožju 99,5 % glasov. To pomeni,

da se Poljaki strinjajo tudi z njegovo politiko na področju prijateljstva in sodelovanja s Sovjetsko zvezo in da so na Zahodu s tem v zvezi dobili odločen odgovor. Seveda je mišljeno tu prijateljstvo in sodelovanje, ki bo temeljilo na leninskih načelih enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih. Nedeljske volitve na Poljskem so odločno odobrile oktobrski sklep poljskih komunistov, da odvržejo stalinski balast, ki je kalil odnose med ljudstvom in partijo ter zaviral svobodni razmah socialističnih sil.

Vladislav Gomulka

Korak naprej v združnem kmetijstvu

Da bi se povečala blagovna proizvodnja v kmetijstvu in da bi kmetje čimbolj in pravilno uporabljali sodobna agrotehnična sredstva ter ukrepe, bo Zadruga hranilnica in posojilnica v Kopru kreditirala individualnim kmetom nabavo gnojil, semen, zaščitnih sredstev, strojne usluge itd. Tisti, ki želijo koristiti to kreditiranje, bodo sklenili

pogodbo s kmetijsko zadrugo pod pogojem, da bodo od nje dobili gnojila, semena in drugo na kredit, ki ga bodo vrnili s pridelki. Za podpis te pogodbe ne bo treba imeti poroka. V kratkem bo Zadruga hranilnica in posojilnica izdelala podroben pravilnik o načinu tega kreditiranja.

Upravni odbor Zadruga hranil-

nice in posojilnice v Kopru je na svoji zadnji seji analiziral gospodarjenje zadrug z lastnimi skladi, ki predstavljajo največjo gospodarsko moč v razvijanju zadrugištva. Dejstvo, da so zadruge in zadruga na podjetja koristila po predvidenem programu, ki so ga sestavili v začetku leta, lastne sklade v višini 297 milijonov in da jih imajo sedaj približno za 400 milijonov dinarjev, kaže na dobro gospodarjenje. Zadruga hranilnica in posojilnica, ki nima namena ustvarjati dobička, pač pa pomagati zadrugnim gospodarstvom v njihovem razvoju, je lani ustvarila le šest in pol milijona dinarjev dobička.

Člani upravnega odbora so na tej seji sklenili, da bo redni letni občni zbor Zadruga hranilnice in posojilnice v Kopru 12. februarja.

Čestitka Poljski

Generalni sekretar ZKJ Josip Broz-Tito je poslal CK Združene delavske partije Poljske naslednjo brzojavko: »Centralnemu komiteju Združene delavske partije Poljske in tovarišu Gomulki.

CK Zveze komunistov Jugoslavije vam pošilja prisrčne čestitke ob tako prepričljivi zmagi Nacionalne fronte in močnemu uveljavljanju LR Poljske na zadnjih volitvah.

Enotnost ljudstva, enotnost Nacionalne fronte, enotnost Združene delavske partije Poljske so zanesljivo poročila za nadaljnji še močnejši razvoj socializma v LR Poljski.

Zveza komunistov Jugoslavije pošilja vam, poljskemu narodu in članom ZDP bratske pozdrave in najtoplejšje želje za nadaljnji uspeh.

Za CK ZKJ Josip Broz-Tito.

Predavanja dr. Potrča

Član Izvršnega komiteja ZKS dr. Jože Potrč se je v torek, 22. t. m., odzval vabilu občinskega vodstva LMS v Izoli ter tamkaj v nabito polni dvorani imel predavanje o erotičnih problemih doraščajoče generacije. Za marksistično gledanje na to zanimivo in zapleteno vprašanje je odličnega predavatelja navzoča mladina toplo nagradila z aplavzom. — Istega dne zvečer je imel dr. Potrč v veliki gledališki dvorani v Kopru predavanje o razvoju socialističnih sil v svetu. V imenu slovenskih udeležencev predavanja, ki so bili z njim izredno zadovoljni, so prireditelji, predstavniki Ljudske univerze v Kopru, dr. Potrča naprosili še za nadaljnja predavanja v Kopru, kar je predavatelj tudi obljubil.

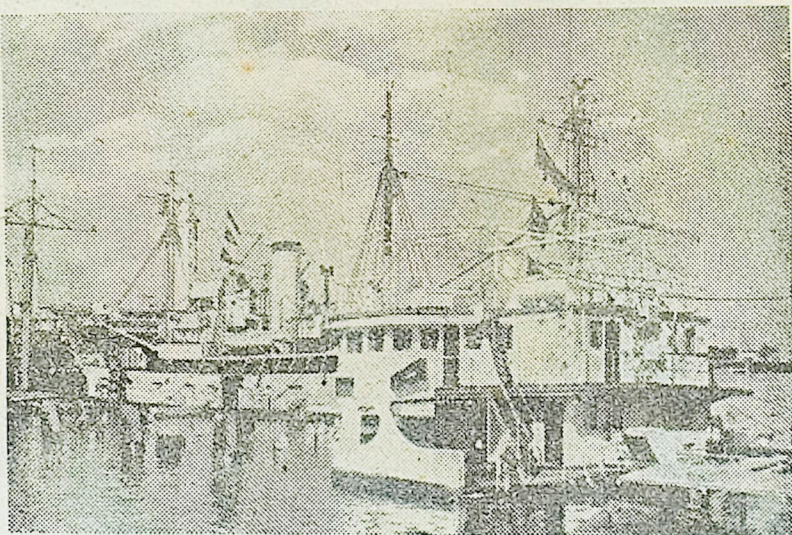
Prvenstvo Primorske smučarske podzveze v Idriji

Idrijski Rudar spet pobral večino lovorik — Slaba udeležba društev Partizan — Ali bo Primorska smučarska podzveza še obstajala?

Na strmih pobočjih nad Idrijo so se preteklo soboto in nedeljo pomerili najboljši primorski smučarji. Tekmovanje je vzorno organizirala Primorska smučarska podzveza. Na srečo je bilo dovolj snega in tudi lepo vreme, tako da so prišli na svoj račun tekmovalci ter številni ljubitelji športa na belih poljanah, ki so spremljali tekme.

Presenečen ni bilo. Domačini so spet potrdili, da v slovenskem zimskem športu številka 1 — smučarju — skoraj nimajo konkurence. Tu in tam so se jim približali tekmovalci iz Črnega vrha, kjer je dovolj smučarskega naraščaja, ki bo slej ko prej posegel v boj za najvišja mesta. Nekaj tekmovalcev je bilo še iz Kopra — ti so edini zastopali smučski šport v koprskem okraju — ter iz Livka, Ajdovščine in Tolmina. Junak dneva je bil Ivi Logar, član »Rudarja« iz Idrije, ki je slavil dvojno zmago — v slalomu in v veleslalomu. Med mladinci pa je bil najuspešnejši njegov klubski tovariš Peter Logar, ki je tudi zmagal v teh dveh disciplinah. Podobni zmagi je pri maloštevilnih mladinkah dosegla tudi Marija Blažko iz Črnega vrha. Zelo slabo so bile zastopane članice. Na sploh je bila udeležba slaba, razen v alpskih disciplinah — slalomu in veleslalomu.

O rezultatih pa preberite na strani 9.

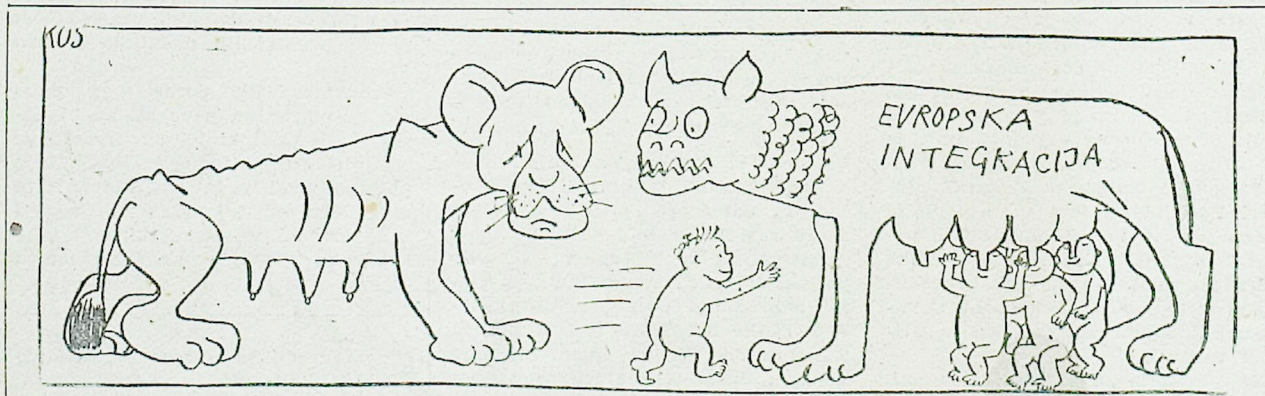
Čiščenje Sueškega prekopa: dviganje iz vode neke potopljene ladje v bližini porušene Fordanskega mostu. Čiščenje kanala dokaj uspešno napreduje in bodo prve ladje manjše tonaže kmalu lahko zaplule skozi prekop.

Težave glede zahodnoevropskega trga

Na bruseljski konferenci, kjer so se zbrali predstavniki šestih zahodnoevropskih držav, Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga z namenom, da sklenejo sporazum o tako imenovanem zahodnoevropskem trgu, so se pojavile nepričakovane težave. Po tem sporazumu naj bi postopoma ukinili zaščitne carine in druge ovire v trgovini med ome-

njenimi državami. Toda Francija bi rada vključila v sporazum tudi svoje kolonije. Ta njen predlog pa ni naletel na razumevanje pri ostalih in prišlo je do zastaja pri pogajanjih.

Na težave pri reševanju tega vprašanja je francoska vlada naložila tudi doma, kjer ima znatna trenja z neodvisnimi in kmeti na desnici.

Britanec: »Stric Sam me je napotil sem, da se napojim. Moja levinja je že čisto izcušana!«

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Pred sprejetjem republiškega družbenega načrta in proračuna za leto 1957

Družbeni načrt za leto 1956 v glavnem izpolnjen

Po sprejemu zveznega družbenega načrta in proračuna za letos pripravljajo osnutke družbenih načrtov in proračunov republike in nato nižje samoupravne enote, to je okraji in občine. Te dni je bilo objavljeno, da je Izvršni svet naše republike sprejel osnutka obeh navedenih zakonov, ki ju je nato predložil v razpravo skupščinskim odborom, nato pa jih bo predložil Ljudski skupščini. Napovedano je, da bo sklicana Ljudska skupščina na zasedanje še ta mesec in je zato zagotovo, da bosta republiški družbeni načrt in proračun za l. 1957 sprejeta še ta mesec.

Nadaljnji razvoj našega gospodarstva gradimo na splošnih načelih, ki jih je sprejela Zvezna ljudska skupščina in seveda tudi na uspehih prejšnjih let, zlasti lanskega. Dokončni rezultati o izpolnitvi republiškega družbenega načrta za lansko leto nam sicer še niso znani, lahko pa iz razpoložljivih podatkov ugotovimo, da smo v lanskem letu izpolnili temeljne naloge, ki smo si jih postavili. Tako smo še pred koncem leta dosegli v skoraj vseh osnovnih industrijskih panogah predvideni dvig proizvodnje, v celoti pa dosegli 10% povišanje v primerjavi z letom 1955. Ugodnejši gospodarski razvoj smo opazili zlasti v drugi polovici lanskega leta, medtem ko so bili v prvi polovici uspehi slabši. Vendar pa je to pojav, ki se iz leta v leto ponavlja, da v prvih, zlasti zimskih mesecih, ne dosegamo predvidenih uspehov, oziroma, da je razvoj čisto pod povprečjem. Vzroki za tak razvoj so navadno v pomanjkanju električne energije in v slabih vremenskih razmerah sploh. O tem pojavu je vedno več govora. Jasno je, da ne smemo dopustiti dolgo več takega stanja in da moramo odstraniti vsaj tiste ovire, ki jih lahko odstranimo. Pri tem mislimo zlasti na vprašanje energetskih virov, na gradnjo potrebnih elektrarn, posebno pa akumulacijskih bazenov, kjer bi hranili dovolj vode za zimske mesece, ko je navadno v naših rekah primanjkuje.

Sorazmerno nizka je bila lani realizacija, z drugimi besedami povedano, izkupiček za prodano blago, za usluge itd. Kot kaže, bo realizacija za 10 do 15% pod načrtom. V tem moramo ugotoviti odstopanje od plana, kar sicer ni vedno negativno. Delno gre to v prid ustvarjanja zalog, ki predstavljajo za naše gospodarstvo važno postavko ustalitve. Ugotoviti pa je potrebno, da se je realizacija ob koncu leta močno povečala glede na večjo kupno moč prebivalstva (no-voletne nagrade) in da bodo rezultati tega vidni šele kasneje, to je v letošnjem letu. Spriči slabih vremenskih razmer tudi nismo dosegli predvidenega porasta kmetijske proizvodnje, pač pa smo dosegli dobre rezultate v prometu, gradbeništvu, obrti ter v zunanji trgovini. Drugače je bilo v notranji trgovini, kjer ne moremo govoriti o povečanju blagovnega prometa, čeprav je ta porastel po vrednosti v primerjavi z lanskim letom. Dvig cen pa je znatno manjši od dviga v l. 1955, kar kaže na uspeh ukrepov za stabilnejši razvoj tudi v tej smeri. Letošnji ukrepi so naperjeni ravno proti temu, da bi se cene še nadalje dvigale, kar ne bo tako lahko, saj vplivi mednarodnega položaja (Nadaljevanje na 2. strani)

SPREDAJ POSVETU

Pred normalizacijo odnosov med Kitajsko in Japonsko

Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je v razgovoru z japonskim poslanikom Niurum na nekem banketu v Kabulu izjavil, da japonski in kitajski prijatelji občutijo veliko veselje, kadar se srečajo, zaradi velikih sprememb, ki so nastale v obeh deželah. Ko je veleposlanik Niuru pripomnil, da sta Kitajska in Japonska dejansko že navezali stike, je Ču En Laj odvrnil, da je treba zdaj urediti še normalne diplomatske odnose.

63 odstotkov ameriškega proračuna za atomsko oboroževanje

Predsednik ZDA Eisenhower je predložil te dni ameriškem kongresu proračunski osnutek za prihodnje finančno leto, ki se bo začelo 1. julija. Osnutek predvideva, da bodo znašali izdatki za vojsko in oboroževanje 63 odstotkov vseh sredstev. Ta številka je druga največja po osvoboditvi in so jo preslegli le izdatki med spopadom na Koreji. V obrazložitvi je predsednik Eisenhower povedal, da gre povišanje izdatkov na račun preusmeritve ameriške klasične oborožitve v moderno. Razen navadnih atomskih bomb, ki postajajo počasni že nekoliko zastarele, bodo povečali proizvodnjo vodikovih in kobaltnih bomb z dirigiranimi raketami in drugimi izstrelki. Zgradili bodo tudi letala in podmornice.

V nekaj vestah

NEW YORK: Posebni politični odbor OZN je sprejel resolucijo, v kateri poziva vlado Južnoafriške unije, naj opusti politiko rasne nestrpnosti in naj znova pošlje svoje predstavnike na zasedanje Generalne skupščine.

NEW DELHI: Premier Nehru je v bližini Bombaya izročil v obratovanje prvi atomski reaktor v Indiji. Tej svečanosti so prisostvovali številni visoki indijski politični in znanstveni delavci ter znanstveniki drugih držav.

KAIRO: Britanski, francoski in izraelski napad na egiptovsko ozemlje je stal Egipt 515 milijonov funtov šterlingov. Pričakujejo, da bo Egipt zahteval povračilo za vso škodo, ki jo je utrpel med napadom.

LONDON: Zaradi pomanjkanja petroleja so začeli v številnih tovarnah, zlasti v avtomobilski, industriji, uvajati skrajšani delovni čas ali pa — odpuščati delavce. Pred dnevi so ugotovili, da 130 tisoč delavcev dela samo po 3 dni v tednu. Doslej so že odpustili nad 11.000 delavcev. V Fordovih tovarnah, ki delajo samo po 3 dni v tednu, bodo odpustili tretjino delavcev.

ANKARA: Predsedniki vlad in zunanji ministri držav bagdadskega pakta, Perzije, Iraka in Pakistana, bodo v Ankari skupaj s turškimi državniki na konferenci muslimanskih držav — članic tega pakta — obravnavali novo ameriško politiko na Bližnjem vzhodu, možnost pristopa ZDA k bagdadskega pakta in ciprsko ter kašmirske vprašanje.

BUDIMPEŠTA: Madžarsko notranje ministrstvo je začelo prepovedati delovanje Zveze madžarskih pisateljev in Zveze madžarskih novinarjev. Ta ukrep so sprejeli na podlagi zakonske uredbe Prezidija LR Madžarske o nadzorstvu nad delovanjem združenj z obrazložitvijo, da delo teh dveh zvez ni v skladu z interesi LR Madžarske.

PEKING: V Pekingu so odprli razstavo fotografij o razvoju Jugoslavije v zadnjih 10 letih. To razstavo bodo pozneje prenesli v Sanghaj in druga kitajska mesta.

PARIZ: Na neki italijanski ladji sta se sestala maroški sultan Ben Jusuf in francoski državni sekretar Maurice Faure ter sklenila obnoviti diplomatske zveze in pogajanja o umiku francoske vojske iz Maroka. Govorila sta tudi o francoski gospodarski pomoči Maroku.

nice na atomski pogon in posebne ladje za spuščanje dirigiranih raket.

Vsekakor je ameriški oboroževalni načrt za človeštvo vse prej kot vzpodbuden, čeprav ga skuša ameriška propaganda prikazati kot nujnega zaradi vedno večje »nevarnosti napada z Vzhoda«. Če bi ta teorija držala, potem bi bili letošnji ameriški izdatki za oborožitev še nekako upravičeni. Toda zadnji dogodki, zlasti pa Eisenhowerjeva doktrina za Srednji vzhod, vse bolj kažejo, da si ZDA prizadevajo razširiti svoj vpliv na nova področja in zato je potrebna seveda močnejša oborožitev. Razumljivo je seveda, da bo tudi Sovjetska zveza primerno odgovorila na ta osnutek ameriškega proračuna. Toda tako tekmovalstvo v oboroževanju seveda ne bo moglo pomiriti človeštva, ki si odločno želi prepoved izdelovanja atomskega orožja. Zato se danes še s toliko večjo napetostjo pričakujejo rezultati razorožitvenih razgovorov v okviru OZN. Prav ta organizacija lahko napravi v tej smeri največ, zlasti še, ker je tribuna narodov najlepša prilika za urejevanje mednarodnih sporov, iz katerih nastajajo hladne vojne in oborožitvena tekmovalstva.

Arabski štirje in Eisenhowerjev načrt

Najvišji predstavniki štirih arabskih držav — Egipta, Saudske Arabije, Jordana in Sirije — so na svojem posvetovanju v Kairu izrazili rezerviranost do Eisenhowerjevega načrta glede Bližnjega vzhoda. S tem v zvezi je v nedeljo kralj Saud odpotoval v ZDA, kjer bo skušal doseči večje in boljše razumevanje za arabske probleme z željo, da bi ZDA našle prikladnejšo politiko za ohranitev miru na tem področju. Na posvetovanju v Kairu so voditelji arabskih držav razpravljali tudi o položaju na Bližnjem vzhodu in o stališču Izraela glede umika čet z egiptovskega ozemlja.

Končana je preiskava proti italijanskim vohunom

Na Reki so zaključili preiskavo proti skupini vohunov, ki so delali za italijansko obveščevalno službo. Pred Okrožnim sodiščem na Reki se bodo morali zagovarjati italijanski državljani Elizabeta Milutin in Eleonora Muzzi ter jugoslovanski državljani Mario Prosen, Nada Tomčič, Anato Šuperina in Mario Pernovič. Preiskava je trajala od začetka novembra, ko so organi uprave državne varnosti aretirali osumljence. Glavna obravnava bo verjetno že februarja.

ZUNANJE POLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Po parlamentarnih volitvah na Poljskem

V nedeljo so bile na Poljskem redne parlamentarne volitve in novoizvoljeni Sejem bo takoj prevzel dolžnosti najvišjega poljskega predstavniškega in zakonodajnega organa.

Volitve so bile točno tri mesece po VIII. zasedanju CK ZDPP in to je bila doba najintenzivnejše in dokaj raznolike politične, organizacijske in tudi druge družbene dejavnosti. V sorazmerno kratkem in dogodkov polnem obdobju treh mesecev je poljska Združena delavska partija napravila vrsto korakov in izdala ukrepe, ki bodo prišli do polne veljave šele neko določeno dobo, so pa podlaga za nadaljnjo utrditev poljskega notranjepolitičnega življenja. Kar je bilo doslej storjenega — tako večkrat poudarjajo poljski voditelji — je šele začetek. Še mnogo, bolj ali manj dozorelih, bolj ali manj zgočih problemov še ni prišlo na dnevni red praktičnega obravnavanja, a nekateri so v izčrpnem političnem in teoretičnem razpravljanju. Značilnost intenzivne dejavnosti novega poljskega vodstva, izvoljenega na VIII. zasedanju plenuma ZDPP, se kaže predvsem v razgovorih v Moskvi in v poljsko-sovjetski deklaraciji; v spremembah v vodstvu poljske armade; v delu državnega in

Izhodišče razprave o razorožitvi na zasedanju političnega odbora Generalne skupščine OZN sta predloga ameriške in sovjetske delegacije. Ameriški predlog vsebuje 5 točk. Med temi je na prvem mestu zatiranje težnje po atomskem oboroževanju in vzpostavitev učinkovitega mednarodnega nadzorstva. ZDA se prav tako zavzemajo za letalsko inšpekcijo in nadzor nad poskusi z dirigiranimi izstrelki. Obenem naj bi se zmanjšale oboro-

žene sile, tako da bi imele ZDA in SZ pod orožjem največ 1.250.000 vojakov vsaka, Francija in Anglija pa po 350.000.

Sovjetski delegat je izjavil, da predlog ZDA zasluži pozornost in da ga bo sovjetska vlada proučila. Sam pa je razen omejitve atomskega oboroževanja in mednarodnega nadzora nad oborožitvijo na sploh predlagal, naj bi velesile postopoma v dveh prihodnjih letih ukinile svoja vojaška oporišča v

Upor v Barceloni

Katalonska prestolnica Barcelona se je te dni uprla falangističnemu režimu. Čeprav ni šlo za upor v večjem obsegu, so bili vendar dogodki v Barceloni nov dokaz nezadovoljstva španskega ljudstva do Frankovega režima. Prebivalci Barcelone so bojkotirali tramvaj, živilski trg, hkrati pa je prišlo do protirežimskih demonstracij na barcelonski univerzi, kjer so študenti uničili sliko ustanovitelja Falange, Joseja Antonia de Riverre.

Da niso bili ti dogodki le neznamen izpad posameznih skupin, je dokazal tudi komentar fašističnega glasila »Solidaridad Nacional«, kjer

Člani Prešernove družbe, obnovite članarino za leto 1957!

Minuli teden je prispela v Beograd na prijateljski obisk delegacija kitajskih parlamentarcev. Naša slika prikazuje podpredsednika stalnega odbora Vsekitajskega kongresa ljudskih predstavnikov Pen Tsena v spremstvu podpredsednice Zvezne ljudske skupščine Lidije Šentjurčeve ob sprejemu na zemunskem letališču.

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Razprava o razorožitvi

tujih deželah. Seveda so med obema predlogoma večje razlike, vendar pa je tudi več stičnih točk, ki dajejo upanje, da bodo na konferenci doseženi vsaj delni uspehi.

Nemiri v Maroku

Nekaj ur po odhodu maroškega sultana Ben Jusufa v Italijo je v Tafilatelu izbruhnil upor, naperjen proti sedanji maroški vladi. Upor je začel bivši guverner te pokrajine Ali Bihi, sodelavec berberskega paše El Gualija, ki si je svoj čas največ prizadeval, da je bil Ben Jusuf pregnan iz Maroka. Po zadnjih poročilih se je vladi posrečilo, da je upor zadušila ter spet vzpostavila normalno stanje. Uporniki so položili orožje in se predali, medtem ko je Ali Bihi izginil. Politični opazovalci sodijo, da je prišla pobuda za upor od zunaj.

Izrael se upira volji Združenih narodov

Glavna skupščina OZN je pred dnevi razpravljala o vprašanju umika zadnjih izraelskih čet z egiptovskega ozemlja. Zadevno resolucijo, ki jo je predložila skupina azijskoafriških držav, je skupščina osvojila z ogromno večino glasov. Za resolucijo je glasovalo 74 od 80

delegatov, kar pomeni največje število glasov, ki jih je doslej dobila katerakoli resolucija v glavni skupščini.

Čeprav je svet skoraj soglasno obsodil zavlačevanje umika izraelskih čet z egiptovskega ozemlja, je izraelska vlada še naprej ostala pri stari konceptu. Izraelci namreč postavljajo vedno nove pogoje ter zahtevajo vedno nova jamstva proti »napadu«. Čeprav so nekatera vprašanja ureditve spora med Izraelom in arabskimi sosedi še sporna, je vendar skrajno predzno, da napadalec zahteva za umik svojih čet nove in nove koncesije. Res je, da je ves svet zainteresiran za utrditev miru na Srednjem vzhodu, vendar bi Združeni narodi izgubili ves ugled, če bi pristali na pogajanja, preden bi zadnji izraelski vojak zapustil egiptovsko ozemlje. Vprašanje mirnega sožitja med Izraelci in Arabci je sedaj v rokah Izraela, kajti le-ta se mora zavedati, da se spori ne rešujejo z vojnami in da je spoštovanje sklepov OZN prvi pogoj, da se bo OZN tudi nadalje vneto prizadevala za pravično ureditev vseh spornih vprašanj na Srednjem vzhodu.

Načrt in proračun 1957

(Nadaljevanje s 1. strani)

po suški krizi ne bodo ostali brez odmeva tudi pri nas, vsaj glede predmetov iz uvoza in proizvodnje blaga, ki je vezana na uvoz surovin. V primerjavi z razvojem v večini evropskih držav je tak razvoj pri nas pozitiven. Gibanje cen je bilo namreč lani drugod veliko slabše in so se cene v nekaterih državah zelo zvišale. Več držav se tudi bori s težkimi inflacijskimi pojavi. Glede razvoja proizvodnje pa je značilno, da je bil lani povsod slabši in da je bil celo v Nemčiji, kot evropski državi z najbolj razvito industrijsko proizvodnjo, lani dvig proizvodnje počasnejši.

LETOS ZOPET NAPREDEK PROIZVODNJE

Predlog letošnjega družbenega načrta predvideva nadaljnji porast družbene proizvodnje in dvig narodnega dohodka. Proizvodnja naj bi porastla za 7%, s tem v zvezi pa tudi delovna storilnost za 5%. Slednje temelji na delnem uspehu lani, ko se je v Sloveniji dvignila proizvodnost po še nepopravljenih podatkih za nad 3%.

Predvidevanj za porast v posameznih gospodarskih panogah ne bi navajali. Omenili bi le, da predvideva letošnji družbeni načrt nadaljevanje politike ustalitve v gospodarstvu in dviga življenjske ravni. Slednjemu so podrejeni vsi drugi ukrepi, tako kot je to bilo v zveznem družbenem planu.

—dt—

Ureja uredniški odbor. — Glavni urednik Stane Skrabar. — Odgovorni urednik Rastko Bradaščka. — Za tisk odgovarja Franc Zdešar.

PRED ZIMSKIM ČIŠČENJEM IN ŠKROPLJENJEM

ZA ZDRAVO IN LEPO SADJE

PRED ZIMSKIM ČIŠČENJEM IN ŠKROPLJENJEM SADNEGA DREVJA

Rastlinski škodljivci in rastlinske bolezni prinašajo kmetijski proizvodnji najobčutnejšo škodo. Često tako veliko, da ostane le malo nepoškodovanega pridelka, pa še ta, četudi je vskladiščen, ni varen pred insekti in boleznimi v raznih fazah svojega razvoja.

Dandanes je služba zaščite oziroma varstva rastlin že ena izmed glavnih nalog modernega gospodarstva, kljub temu pa ji še vedno ne posvečamo dovolj pozornosti, posebno ne zatiranju škodljivih insektov, ki zaradi neznatne veli-

kosti ne vzbujajo posebne pozornosti.

Rastlinske bolezni in škodljivci uničujejo letno ca. 30% svetovnega bruto pridelka sadja. V našem okraju je ca. 800 milijonov dinarjev škode, v vsej državi pa nekaj deset milijard (v letu 1955, ki je bilo izredno ugodno za razvoj bolezni na žitih in trti, je bilo ca. 45 milijard dinarjev škode).

Najvažnejša akcija kmetijstva v zimskem obdobju je zato čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Uspehi, doseženi pri nas v letu 1956 glede zaščitne službe rastlin, nas spodbujajo k nadaljnjemu delu na tem poprišču.

Za popoln uspeh škropljenja je potrebno posvetiti

Najboljše uspehe pri škropljenju sadnega drevja je imela KZ Prem. Z velikim zanimanjem in voljo so se oprijeli dela tudi v slabem vremenu in mrazu, ko so delali v zavetnih legah. Pri škropljenju so sodelovali vsi, zato tudi uspeh ni izostal. Sedaj pa hočejo zatreti gljivične bolezni (skrlub, monilijo, kodravost in podobno) in v ta namen gojijo sadno drevje ter namestijo letos razen zimskega opravitelji še dve poletni škropljenji. Bilo bi prav, da bi Premčani organizirali škropljenje tako, da bi ekipe pravočasno prišle do Preloz, Čelija in Janežvega brda, ker bi tamkajšnji kmetje tudi radi imeli zdravo sadje. Posebno bi se namreč radi rešili češpljevega kaparja, ki jim preti uničiti nasade.

Nasprotno pa na ozemlju ObLO Divača, v sadonosni Vremški dolini, ni bilo letos škropljenja niti najmanj zadovoljivo. V času škropljenja so imeli le eno škroplilnico, ker je bila druga v popravilu. In še veliko napako so naredili s tem, da so škropili sadno drevje samo članom zadruge. Tako je bilo od 54.200 dreves, kolikor jih je v občini, poškropljenih samo okrog 6000. Ti sadjarji bi pač morali upoštevati dejstvo, da rastlinske bolezni in škodljivci ne poznajo ne državnih ne republiških meja, pa tudi ne meja združnikov in nezadružnikov. Zato so imeli bore malo uspeha. Z dobrimi ukrepi proti škodljivcem in boleznim bi lahko dvignili v dobri letini donos na 30 do 50%. Da pa se ne bi v prihodnje ponavljale podobne napake, naj vsi kmetovalci upoštevajo naslednje:

1. škropljenje mora biti temeljito izvršeno,
 2. biti mora pravilno in po strokovno najpopolnejših metodah,
 3. pravočasno,
 4. po vsem področju, ne glede na članstvo v zadrugi.
- Škropljenje sadnega drevja v obalnem pasu je prav tako doseglo svoj namen. Lep uspeh je imela KZ Koper, ki je od 7000 sadnih dreves poškropila okrog 5000.

(Nadaljevanje na 4. strani)

TEDEN DNI PO Jugoslaviji

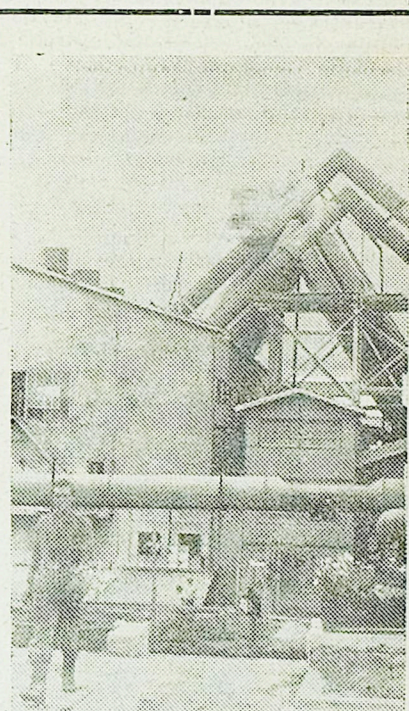
Jugoslovanske ladjedelnice so po osvoboditvi ZGRADILE 35 TOVORNIH IN 14 POTNIŠKIH LADIJ. Sedaj imamo 298 tovornih in potniških ladij z nad 302.000 bruto registrskimi tonami. Pomorska podjetja za obalno, potniško in prekoceansko plovo so lani prepeljala 3,5 milijona ton tovarov in nad 4 milijone potnikov. Razvoj našega ladjedelništva in pristanišč pa je prikazan na razstavi »10 let pomorskega gospodarstva Jugoslavije«, ki so jo v nedeljo odprli na Reki.

INVESTICIJSKA POSOJILA JE ODOBRILO Jugoslovanska investicijska banka Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, tekstilnim tovarnam v Leskovcu in Jugoslovanski linijski plovbi. Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva bo s posojilom 1.123 milijonov dinarjev zgradila daljnovod Mostar-Split, ki bo dolg 119 km. Z njim bodo združili srednjebosensko elektrogospodarsko področje z dalmatinskimi in bo v glavnem služil za oskrbovanje splitskega industrijskega področja z elektriko. Tekstilni tovarni »Leteks« in »Ze-

Veljkovič« v Leskovcu pa bosta s 170 milijonskim posojilom krili investicijske stroške za uvoženo investicijsko opremo.

V decembru je bil DOSLEJ NAJVEČJI IZKOP PREMOGA V SLOVENIJI. Tako so rjavega premoga nakopali 229.000 ton in 150.000 ton lignita. Skupna proizvodnja slovenskih premogovnikov je bila za 75.000 ton višja kot v decembru leta 1955. Ta uspeh je v glavnem pripisati novemu načinu nagrajevanja rudarjev in uvajanju premijskega sistema. Samo velenjski rudnik je v decembru prese- gel prvotno planirano proizvodnjo za 38.000 ton lignita, trboveljski pa za 17.600 ton.

335.000 TON UMETNEGA GNOJILA JE PRIPRAVLJENEGA ZA SPOMLADANSKO SETEV. Razen tega je na razpolago tudi okrog 8.000 ton semena hibridne koruze.

Pogled na del topilnice v Zvečanu. V ozadju je gora, na kateri je zvečanski grad, letna rezidenca carja Dušana Silnega. V topilnicah napuše vsako leto okrog 70.000 ton svinca, mimo tega pa pridobe pri topiljenju še precej zlata in srebra

smo gledali v daljavi Novo Brdo. Težko je verjeti, toda tudi nekateri zgodovinarji zagotavljajo, da je tod živel 40.000 ljudi. Novo Brdo je bilo potemtakem največje srednjeveško mesto srednje, če ne sploh vse Evrope. Tu je bil velik rudnik svinca in zlata. Takratnim gospodarjem je šlo predvsem za zlato, za katerega danes ne vedo, koliko ga je bilo. Zapisek iz časov Stefana Dečanskega pravi, da so mu takrat plačali lastniki rudnikov tudi do 200.000 zlatih dukatov davka. S tem denarjem je bila zgrajena tudi Priština, srednjeveško središče Srbije. Novo Brdo se je upiralo Turkom še 23 let po Kosovski bitki, leta 1412 pa so Turki rudarsko mesto zavzeli. Pobili so 30.000 ljudi, ostale pa odvedli v sužnost. Mesto so takrat poravnali z zemljo, da ni ostal kamen na kamnu. Toda naj bo dovolj zgodovine. Važno je le to, da Novo Brdo skriva še dovolj svinčne in biser našega srednjega veka,

(Nadaljevanje na 9. strani)

ŠKROPLJENJE SADNEGA DREVJA

Zimsko škropljenje sadnega drevja traja od novembra, ko listje odpade, do marca ali aprila, ko začne drevje brsteti. V tem času je treba izkoristiti vsak lep dan za to važno opravilo, s katerim najbolj zanesljivo uničujemo škodljivce ali njih zarod, ki prezimuje na drevju. Naši kmetovalci so se že prepričali, da s škropljenjem ne zatiramo samo ameriškega kaparja, ampak še vrsto drugih škodljivcev, kot so: češpljev in hruškov kapar — uničevalna moč prvega je pri nas v kulminaciji — zavijalci, različne listne uši, cvetožerji, pršice, molji, tripsi, bolnice, mah, lišaji itd. in delno tudi bolezni. Dokaz za to so lanske uspehi v občinah Ilirska Bistrica in Pivka, kjer so poškropili okrog 70% sadnih dreves, ki so nato obilno obrodila.

MITJA ŠVAB:

Tri tisoč tri sto trideset

pod Turki. Na Kosovem polju smo pozno popoldne stali na velikem stolpu — spomeniku junakom, ki so leta 1389 zaman skušali ustaviti prodiranje Turkov v Srbijo in Evropo. Medtem ko je vodič opisoval, kako je potekala ta velika bitka, sem premišljal o naši poti.

Za Pečjo smo zavili proti Dečanom. To je zadružbina Stefana, kralja Srbije po letu 1321. Dečanski samostan je bil zgrajen med letom 1327 in 1335. Medtem ko smo občudovali bogate srednjeveške freske, so prišle v zadružbino tri mlade ženske. Spremljala jih je stara brezzoba žena, vražarica, kot smo zvedeli pozneje. Mlade ženske so bile bolne, eno izmed njih je pretresla huda mrzlica. Več kot očitno je bilo, da ji je potrebna pomoč zdravnika iz Peči.

Vražarica položila na marmornato krsto, v kateri počiva srbski kralj, šop las in še klobuč rdečih volnenih niti. Nekaj zebra, se klanja in nato se betežna spusti na kolena ter zleze pod krsto. Enkrat, dvakrat in trikrat opravi to pot. Pri tem se križa in stoka. Za njo se spuste na kolena tudi bolne ženske. Kako le zdrže ta napor? Menda jih drži pokoncu le še upanje, da bodo čarovnije pomagale.

Neverjetni so napor vaških učiteljev in vseh naprednih domačinov, da bi zlomili te stare in ničeve običaje. Toda korenine so globoke. In posledice so hude še danes, ko je tega vendarle že precej manj. Mučen vtis doživlja z vražarico me je spremljal na nočni poti proti Prištini. Nekje na pol poti so avtobus ustavili. Sredi vasi je stala gruča razburjenih ljudi. V avtobus so spravili ranjenega mladeniča. Poslušali smo njegovo zgodbo. Kratka je bila, toda polna dokazov, kako težko je lomiti stare običaje te dežele. Tudi mladenič se jim je uprl:

Pred tremi meseci se je poročil z mlado deklico. Neveste tu in tam še vedno na skrivaj kupujejo. Mladenč je očeta zavrnil, češ, ne bom ti plačal svoje bodoče žene, če pa želiš, lahko dobro živiš pri meni. Človeka ne bom kupoval, je dejal. Upiral se je starim običajem in prav ta večer sta ga na polju pričakala ženina brata in oče, ki so ga napadli z motikami in ga hudo ranili.

Putnikov šofer je pritisnil na plin in avtobus z ranjencem je hitreje zdrknil proti Prištini. Nekaj kilometrov pred mestom je pri-

Še »obril« bo značilno šiptarsko pokrivalo in ga nudi napredaj. Tuji kupujejo ta pokrivala v spomin na deželo, polno zanimivosti in pestrosti

Divja Rugovska soteska pod Čakorjem ni znana le zaradi divjih lepot, marveč tudi zaradi tega, ker so tu snemali film »Ešalon dr. M.«. Cesta se tu in tam stisne prav pod previsne stene soteske...

Vožnja skozi Rugovsko sotesko je sprožila razpravo o jugoslovanskem filmu. Tu, prav v tej divji soteski, so snemali film »Ešalon dr. M.«. Te razprave res ne bi opisoval, prej in mnogo raje sotesko, če bi našel besede za to. Nič čudnega, še so divje lepote zapeljale režiserja v »divji« film. Kako izgleda soteska, najlepše pove objavljena slika. Velikokrat se previsne stene spuste nad cesto, ki se strmo spušča proti Peči. Po tej soteski smo prišli v oblast Kosovo in Metohija.

SREČANJE S ČAROVNICO

Morda ni nikjer drugje, kot prav v tej pokrajini očitna borba nove miselnosti proti zaostalosti, ki jo je sem zasejalo stoletno suženjstvo

kako upravljamo

Za zdravo in lepo sadje

Ker je KZ Izola bila popolnoma nezainteresirana za to akcijo, jo je organiziral občinski kmetijski referent. Upam, da, da bo letos zadruga vendarle opravila to pospeševalno delo, ker je to prava stvar ena izmed njenih dolžnosti. Lani so na področju te KZ poškrpili od 11.000 sadnih dreves 8000. Kmeti so predlagali, da bi letos formirali zadrugne ekipe, kot jih imajo v drugih krajih Slovenije. Treba jim bo tudi preskrbeti primernih priprav in tudi škropiva ter jih izvežbati za to delo.

Na področju KZ Sečovelje so sadjarji sami z nahrbtniki škropilnicami poškrpili le posamezna drevesa, medtem ko so strnjene nasade in nasade ob cestah poškrpili zadrugne ekipe z motorno škropilnico. O uspehu škropljenja so se kmalu prepričali, kajti na nepoškrpljenem drevju je zimski peric uničil vse mlado listje in zametke plodov.

Tisti pa, ki pravijo, da je na Krasu zelo težko organizirati škropljenje, naj se zgledujejo po članih KZ v Ravnjah pri Štjanku v sežanski občini. Ob sodelovanju vseh posestnikov so člani opravili tri škropljenja z velikim uspehom.

V našem okraju so lani poškrpili ca. 188.500 sadnih dreves. S sedaj razpoložljivim škropilnim parkom pa jih je možno poškrpiti to zimo nad 400.000.

KAKO IN S ČIM BOMO LETOS ŠKROPILI

Priprave: Kakor smo že omenili, je treba pred škropljenjem sadno drevje temeljito očistiti, izračunati potrebno količino zaščitnih sredstev, ki je odvisna od števila sadnih dreves, poskrbeti je treba, da bodo škropilnice pravočasno usposobljene, škropilne ekipe pa morajo imeti zaščitne obleke. Vse lastnike in kmetovalce, kakor tudi škropilne ekipe, je treba opozoriti, da so rumena sredstva za zimsko škropljenje strupena ljudem, živalim in zelenim rastlinam po parkih. Treba je tudi pravočasno poskrbeti za vse pripomočke in nabaviti rezervne dele, ki se hitro izrabijo.

Podoben načrt: Področja razdelimo na manjše okolišje, da jih lahko obvlada ena škropilna ekipa. Izdelati moramo točen načrt gibanja ekip ter s škropljenjem pričeti tam, kjer je okužba najmočnejša ali pa kjer lani nismo škropili. Priporočljivo je, da pred škropljenjem izdelamo kalkulacijo stroškov in način plačila škropilcem. V kalkulaciji naj se upoštevajo plače delavcev, vodovod, dajatve za socialno zavarovanje, ki se računajo kot za sezonska dela, t. j.

12%, stroški za strokovno kontrolo, amortizacijo škropilnic itd.

Izkušnje so pokazale, da je najbolj priporočljivo plačevati delavce po količini uporabljenega škropiva, ne po drevesu, kot je bila ponekod navada, kajti s tem se škropilci bolj trudijo za čim boljšo izvedbo škropljenja drevja. Velja je kontrola pri pripravi škropiva, pri škropljenju, čiščenju, ter mazanju škropilnic. Drevo je treba škropiti od vrha navzdol, veje in debla bi naj bila pravzaprav oprana. V času, ko opravljamo to delo, je treba odstraniti vse domače živali iz sadovnjakov vsaj za 10 dni. Po končanem škropljenju moramo vse posode in škropilnice dobro umiti, ostanke škropiva in umazano vodo pa zasuti v posebni jami. Če je v bližini tekoča voda, ne smemo vanjo vlivati preostankov škropiva in odpadne vode, ker so škropiva strupena tudi za ribe.

Zaščitna sredstva:

1. Rumesan olje. V prvi vrsti ga omenjamo zato, ker so ga lani škropilne ekipe zelo pahnale. Uporablja se v 2 do 3% koncentraciji in deluje tudi pri nižjih temperaturah. Izdeluje ga tovarna Pinus v Račah pri Mariboru;

2. Rumesan pasta. Uporabljamo jo v 1 do 2% koncentraciji za koščičasto sadno drevje;

3. Kreosan. V 2% koncentraciji učinkuje tudi proti glivičnim boleznim. Vsa ta sredstva so zelo strupena za ljudi in živali. Doslej je bilo v Sloveniji že 10 smrtnih primerov zaradi malomarnosti pri njihovi uporabi. Zato naj zadruga poskrbi, da bodo vsi škropilci primerno oblečeni. Zaščititi si morajo tudi obraz, med škropljenjem ne smejo jesti, piti in kaditi. Posebno je treba paziti, da škropimo v smeri vetra, ne pa obratno.

Vzoren strupenih sredstev so tudi nestrupena, s katerimi lahko dosežemo enake uspehe. Taki sta:

1. Parapin, uporabljen v 4% koncentraciji;

2. Zvepleno-apnena brozga, ki jo uporabljamo v 15 do 20% koncentraciji, (30° Be).

Nekatere KZ imajo na zalogi Rumesan, to je zmlata Rumesan

pasta z enakimi svojstvi kot Rumesan olje. Razlika je le v tem, da ima več aktivnih substanc in se uporablja v 1 do 2% koncentraciji. Zdrugam kakor tudi kmetijskim referentom priporočamo, da bi poskusili z novim sredstvom Dinosan, ki prav tako vsebuje večjo količino aktivnih substanc, (DNOC) in je zato uporaba veliko cenejša. Pri škropljenju priporočamo uporabljati prvo leto Rumesan, Kreosan ali Dinosan, drugo leto Rumesan olje, tretje leto Parapin in četrto leto zvepleno-apneno brozgo. Nekatere KZ pa so že dosegle dobre rezultate pri triletni uporabi Rumesan olja.

Cene zimskim škroplivom: Rumesan olje v posodi od 5 do 10 kg stane 65 din za kg, v posodi 20 kg je po 60 din in v posodi za 200 kg je po 55 din. Rumesan pasta, nova, v posodah po 5, 10 in 20 kg stane po 65 za kg, v posodah stane pa stane Rumesan pasta, stara, po 60 din.

KONTROLA ŠKROPLJENJA

Za ugotovitev smrtnosti kaparjev je potrebno vzeti vzorce iz sadovnjakov, kjer je bilo pred enim mesecem opravljeno škropljenje. Škropivo namreč deluje na kaparja šele po 30 dneh. Za vzorec je potrebno zbrati 10 vejic iz več sadovnjakov in iz različnih višin drevesne krone. Vsak vzorec je potrebno posebej zaviti in ga opremiti z naslednjimi podatki: datum škropljenja, vrsta in koncentracija škropilnega sredstva, tip škropilnice, povprečna uporaba škropiva za eno drevo, ime lastnika sadovnjaka, kraj sadovnjaka in občina ter imena članov škropilne ekipe. Enak vzorec desetih vejic je treba poslati iz neškropljenega sadovnjaka in vidno zaznamovati »Neškropljeno«. Tako bodo lahko kmetijski strokovnjaki ugotovili naravno smrtnost, ki nastopi zaradi mraza in naravnih zajedalcev.

Organizacijo letošnjega škropljenja sadnega drevja pa bodo v koprskem okraju prevzele kmetijske proizvodne poslovnice v sodelovanju z vsemi KZ.

inž. A. G.

ZGLEDNO OBČINSKI KRAJEVNI ODBOR V OBČINI DIVAČA

Za nad štiri in pol milijona s svojimi rokami

V divaški občini je sedemnajst krajevnih odborov prevzelo ob občinskega ljudskega odbora v upravljanje 138 objektov — vodovodov, napajališč, vaskov, pokopališč, vodnjakov, ljudskoprosvetnih

zgradb in dvorov itd. Ti odbori so bili zelo delavni pri komunalnih delih, za katera jim je občina prispevala 2.768.000 dinarjev, oni pa so z organiziranjem prostovoljnega dela v vrednosti 4.656.000 dinarjev ustvarili vrednost opravljenih del v višini 7 in pol milijonov dinarjev. Popravili so 32 in zgradili 10 objektov. Skoraj vsem krajevnim odborom je uspelo uvesti krajevni samoprispevek. Tako so v Matavunu uvedli posebni krajevni samoprispevek za popravilo vaških poti. Ta določa, da mora vsako gospodarstvo na področju dela krajevnega odbora prispevati 24 delovnih ur, katerih število se po potrebi lahko sorazmerno zveča. Razen tega morajo vsa gospodarstva, ki imajo vprege, pripraviti po dva kubična metra gramoza. V primeru pa, da te delovne obveze ne morejo izpolniti, morajo zavzanci prispevati po 500 dinarjev za en delovni dan. Podobne sklepe so sprejeli tudi v Gaberčah za zgraditev vaškega napajališča in za popravilo vaških poti, v Lovki za zgraditev napajališča, v Senožečah za popravilo gozdnih in poljskih poti ter v Podgradu, Vremskem Britofu in v Kozjanah za izboljšanje raznih komunalnih del.

Krajevni odbori pa imajo znatno pomoč v občinskem ljudskem odboru, ki preko svojih odbornikov, med katerimi je 12 predsednikov krajevnih odborov, vzdržuje najboljše stike. Razen tega so doslej priredili dve posvetovanji krajevnih odborov o občinskem ljudskem odboru.

Predlogi in nasveti državljanov pred letošnjo turistično sezono *

Da bomo pripravljeni

Lipico še premalo poznamo

Lipico, kjer je svetovno znana kobilarna, dobiva počasi iz leta v leto vedno večji turistični pomen tako za domače kakor tudi za tuje obiskovalce. Lani si je snežnebele lipicance z zanimanjem ogledalo že na stotine turistov. Vendar, predvsem zato, ker obisk ni v sorazmerju s turistično vrednostjo, ki jo ima ta kraj. Za Lipico, ki je odmaknjena od glavnih mednarodnih prometnih zvez, vedo doma in v svetu le maloštevilni poznavalci konj, znanih pod imenom lipicanci. Zato mnogo turistov potuje mimo kobilarne, ne da bi vedeli za njeno vrednost, tako gospodarsko kakor tudi turistično-propagandno. Zato bi bilo potrebno načrtno popularizirati Lipico in v njej urediti primerno gostišče, v katerem bi dobro vnovčili kraški specialiteti: peršut in ker. Po drugi strani pa je Lipica za nas pomembna tudi zato, ker je za potnika, ki prihaja s tržaške strani v našo domovino, pravzaprav prvi večji in zelo zanimiv turistični objekt. Ob ogledu kobilarne in zvečakar ugoden vtis, o naši socialistični domovini in o našem gospodarstvu. Tako je utemeljenost pospešenega razvoja Lipice tudi s turističnega vidika upravičljiva in je treba v teh mesecih storiti vse kar je možno, da bo poleti zadovoljiv obisk.

Z oddajanjem privatnih sob bi povečali nočnine

Po ugotovitvi, da so nekateri hoteli že več ali manj razprodani za to sezono, še ne moremo trditi, da bo velik tujski promet v našem okraju. Naše hotelske kapacitete so sorazmerno majhne in celo nižje od predvojnih. Hoteli pa s svojimi visokimi komercialnimi cenami, ki so v skladu s cenami hotelskih uslug v inozemskih letoviščih, niso dostopni manj premožnim, ki pa si tudi želijo letovanja predvsem ob morju. Le-tudi nimajo željo po dragem hotelskem udobju, temveč iščejo le skromne sobe. Zato bi bilo prav, če bi zopet uvedli oddajanje privatnih sob, ki bi jih lahko v času rednega letnega dopusta dajale preko Turističnega društva na razpolago družine, ki bi z odhodom enega ali dveh svojih članov na letovanje v druge kraje ter s lastnim utesnjevanjem ugodile želji po cenemnem letovanju številnim ljubiteljem morja. Razumljivo je, da ne bi stanodajalci, ki bi dali na razpolago sobe Turističnemu društvu, da bi skupno z njimi deleževali goste, plačevali nobenih dajatev in bi s tem na eni strani ustvarili lep sezonski vir dohodkov, na drugi strani pa omogočili, da bi tudi restavracije delale s polno kapaciteto.

Tudi pribor ne dela gostincem časti

O zadovoljivi ureditvi gostišč in o dobro ohranjenem inventarju, predvsem priboru in steklenini, ne moremo govoriti. Gostinska podjetja strežejo prijače v počenih in okruženih kobarcih, vilice in nožji so majavi ter tu in tam načeti od rje. Razumljivo je, da vse to gosta odbija. Gostinska podjetja morajo, ki nimajo na razpolago denarja za obnovo inventarja. Nekatera predlagajo, da bi se povečal odstotek vsakoletnega odpisa na drobni inventar, ker bi lahko potem hitreje dobili sredstva za zamenjavo obrabljenega pribora v novim. Dokler pa to ne bo rešeno, pa naj gostinci bolj pazijo na čistoto, da se ne bodo še naprej vlekle pritožbe zaradi nehygieničnega pribora.

Proti nelojalni konkurenci

V tej sezoni bi bilo tudi prav, da bi se odpravila nesocialistična konkurenca med gostinskimi obrati in odstopanjem iz dogovorenih cen. Razen tega naj bodo cene posameznim živilskim predmetom enotne, ne pa kakor so bili lani primeri v Portorožu, da je jogurt stal v enem hotelu 20 din, v 150 m od njega oddaljenem drugem hotelu pa 60 din.

Koristna pobuda Pirančanov

V zimskih mesecih bi lahko začeli z načrtno akcijo za ocvetličevanje stanovanjskih hiš in drugih poslopij. Prav tako bi lahko izrabili prve pomladanske dneve za ureditev vrtov ter javnih nasadov. Zato pa je treba vzbuditi veselje prebivalcev do ozele nitve naših naselij. Turistično društvo v Piranu je prišlo na pametno zamisel, da je razdelilo med šolske otroke sadike oleandrov in vrtnic in jim s tem vzbudilo veselje do vrtnarstva. Posebna komisija Turističnega društva bo nadzorovala gojitev teh sadik in najboljše mlade vrtnarje nagradila. Podobno akcijo bi lahko napravili tudi v drugih krajih našega okraja. Pri tem naj bi občinski ljudski odbori preskrbeli sredstva za ocvetličevanje in vzgojo cvetlic, občinski odbori SZDL pa bi lahko prevzeli nase skrb za olepšanje zunanjega lica naših vasi.

Še je čas za propagando

Kaže, da smo tudi letos nekoliko zakasnil s turistično propagando doma in v inozemstvu. Se vedno je premalo poudarka na uvajanju načrtno propagande za naše kraje. Še je čas, da bi izdali primerne letnice in kratke krajevne opise, ter jih razposlali na našim turističnim potovalnim uradom v državi, ki marsikdaj nimajo na razpolago dovolj podatkov o našem krasu in morju. Na propagando ne bi smeli gledati brezobzirno, kajti stroški zanjo se nam delno takoj, v glavnem pa sčasoma bogato obrestujejo. Zaman so naši lepi turistični objekti, če jih ne populariziramo in ne opozarjamo tako domače kot tuje turiste, da so razen Bleda, Postojnske jame, Opatije in Dubrovnika tudi še Skočjanske jame, Lipica, Portorož, Koper in Piran.

Bilo bi prav . . .

... če bi poenostavili način plačevanja davčnih obveznosti s tem, da bi zmanjšali število položnic, ki jih morajo davkoplačevalci izpolnjevati vsako četrtletje za plačilo teh ali onih davkov, zmls itd.;

... če bi se spremenile določbe o socialnem zavarovanju za kmetičane kmetijskih zadrug tako, da ne bi bilo potrebno občinam plačati stroškov za bolniško oskrbo v osmih dneh, ker je te stroške od kmetov težko izterjati, saj so izdatki za zdravljenje relativno visoki in kmetje ne morejo v tako kratkem času zbrati sredstev za njihovo povračilo. Če bi se te določbe spremenile tako, da bi nudile boljše plačilne pogoje, bi se kmetje z večjim zanimanjem vključevali v sistem socialnega zavarovanja preko svojih kmetijskih združenj;

... če bi se nekateri piranski prebivalci odločili samo za eno stanovanje, in drugo, bodisi v Ljubljani ali v Piranu, prepustili tistim, ki jih njihova potrebujejo. Omilili bi plačevanje dvoje stanovanj, sami pa tudi zmanjšali izdatke, ki jih imajo za plačevanje dveh stanovanj;

... če bi odpri v Piranu v bivši Voltovi ulici št. 1 stanovanjsko hišo, ki je že eno leto neobljubljena, in dali stanovanje na razpolago vsaj enemu izmed številnih poseljevalcev;

... če bi Zavod za socialno zavarovanje v Kopru dodal pokojnino upokojenemu rudarju S. S. iz Sečovelj, ki ima sedem člansko družino in že dva meseca čaka na odmero pokojnine in na izplačilo otroških dokladov;

... če bi podjetja vsaj prečitala navodila za prevedbo delavcev v trgovini in prijavitelji priložila potrebne dokumente, da ne bi bilo potrebno zaradi nepravilnih dokumentov vračati nad 20% prejetih prijav;

... če bi Turistično društvo v Izoli dobilo lani pobrano turistično takso, ki mu pripada, ne pa, da jo je uporabil hotel »Zora« za kritje deficita.

Kultura prosveta

RADI BERETE ZANIMIVE KNJIGE?

Razgovor z upravnico koprške Ljudske knjižnice Nino Korenetovo

Ko se je Ljudska knjižnica v Kopru leta 1956 osamosvojila, je imela skromen knjižni fond. Kakšen je po enem letu samostojnega dela?

Naš knjižni fond je štel ob osamosvojitvi res le 3.200 zvezkov. Tudi je res, da za cilje in namene ljudske knjižnice ni bil smotno in sistematično zbran. Zelo je bil potreben kompletiranja s knjigami, ki so izhajale na Slovenskem že med obema vojnama in v zadnjih letih. Vendar omalovaževalne ocene tega fonda le niso umestne. Vsakdo bi bil na naših policah našel to ali ono delo, ki bi ga bilo prijetneje razvedrilo, ali tudi razširilo obzorje njegovega znanja. Imamo lepa dela v slovenskem, srbohrvaškem, italijanskem in nemškem jeziku. Marsikaj od tega bi lahko imenovali »breme«, če bi jih ocenjevali po tem, kolikokrat so bila izposojena. Pa bi jim storili krivico in zatajili svoje napake. Ni namreč nujno, da je največ vredna tista knjiga, po kateri bralci najbolj segajo. Če dobra knjiga obično, se moramo najprej vprašati po vrednosti in skrbni svoje propagande in po doraslosti in okusu bralca.

Umril je ARTURO TOSCANINI

Pretekli teden je ves kulturni svet pretresla vest o smrti enega največjih dirigentov vseh časov, Artura Toscaninija. Med spanjem ga je zadel mrtvoud v njegovem stanovanju v New Yorku. Njegove posmrtno ostanke so prepeljali z letalom v Milan in ga pokopali poleg žene Carle, s katero je živel v zakonu 54 let.

Rodil se je Toscanini leta 1867 v Parmi kot sin delavske družine. Izredna glasbena nadarjenost mu je omogočila turnee po inozemstvu in mu potisnila v roke dirigentsko palico, zaradi katere je zaslovel po vsem svetu. Tedaj je bil star 19 let. Velike uspehe je dosegel doma in v tujini. Zaradi političnih razmer v fašistični Italiji se je leta 1931 dokončno preselil v Ameriko. V

Evropo je od tedaj prihajal samo na gostovanja. Največje priznanje je dobil Toscanini od raznih skladateljev (tudi Verdi in Puccini), da je interpretiral njihovo glasbo natančno tako kot so si jo zamislili, pa tega niso mogli povsem izraziti z notami. Tako velika je bila umetniška poudarjalnost tega italijanskega dirigenta.

V enem letu obstoja je naš fond narasel do 5.000 zvezkov. Nekako polovico sredstev za nakupovanje knjig smo porabili za kompletiranje. Ker pa so sredstva proračunskega leta namenjena prvenstveno v proračunskem letu izišlim delom, je seveda nakup le-teh nekoliko trpel, vendar le toliko, da smo morali omejiti število izvodov. To pa je za bodočnost občutna škoda, a izogniti se ji nismo mogli in se še ne bomo mogli, ker sta ustanovitev Ljudske knjižnice in začetki njenega delovanja padli v čas varčevanja in nismo bili deležni kakšne izredne začetne dotacije.

In število bralcev vaših knjig ter njihov socialni sestav?

Število naših članov pokaže zadovoljiv odstotek od števila prebivalstva. Članska knjiga je pravkar preskočila številko 800. Število novih članov je v prvem letu intenzivno naraščalo. Ugotovili pa smo, da je bilo od tega števila le 650 članov, ki so nas v tem letu obiskali in si izposodili knjige. Obisk in število prebranih knjig sta tudi zadovoljiva: povprečno so nas čani obiskali v letu po 11-krat in prebrali povprečno po 23 knjig. To ni slaba slika.

Nikakor pa ni zadovoljiv socialni sestav članov: nekakšno ravnovesje, ki se kaže med odraslimi člani in mladino, se povsem izgubi pri pregledu po poklicih. Res je Koper sicer uradniško mesto, vendar sorazmerno precejšnja industrija zaposluje številno delavstvo in je mesto obdano s polji in vinogradi, torej naseljeno na periferiji s kmečkim življenjem. Obdaja ga tudi morje, od katerega živi ribiški stan. Med pretežno večino naših članov, šolska mladina in uradništvo, pa sta delavec in kmet le beli vrani. Te častne izjeme nas opominjajo na našo neodločljivo dolžnost, da ju z vsemi razpoložljivimi sredstvi privabimo v naš krog in da jima, enako kakor mladini, posvetimo pretežni del svojih interesov. Zanimivo pa je, da pogrešamo tudi tiste, ki jih štejemo med izobražence, zlasti kulturne in prosvetne delavce.

Kakšne knjige prevladujejo na vaših knjižnih policah in po katerih bralci najbolj segajo?

O kakšnem prevladovanju te ali one vrste knjig skoraj ne bi mogli govoriti, saj že založbe skrbje za zelo raznovrstno izbiro in s tem same uravnavajo našo nabavno politiko. Z eno izjemo: izogibljemo se pesništva in dramatik, po katerih je malo povpraševanja, enako kakor po političnih, gospodarskih in drugih študijskih snoveh. Seveda strastno bero Maya, Wallacea in druge. Ne bi škodilo, če bi več segali po poljudnoznanstvenih delih, če bi se bolj zanimali za dela, ki obravnavajo preteklost in problematiko lastnega naroda, če bi brali tudi potopise, biografije in memoarna dela; marsikdo bi našel v njih pri pisnih kriminalnih in pustolovskih fantastičnostih in morda rešil tudi kakšno uganiko, ki mu jo zastavlja lastno življenje. Saj so svet, ljudje, življenje pa dosegli znanosti tako fantastični, da je lastna fantazija kar odveč. Absolutno prevladuje povpraševanje po knjigah v slovenščini. Zaradi večje izbire, zlasti v tuji literaturi, bi kazalo, če bi se Slovenci nasploh sprijaznili s srbohrvaškimi prevodi iz tujih literatur.

Ali bralca tudi vzgajate, ali mu preprosto samo posodite knjigo, ki si jo želi?

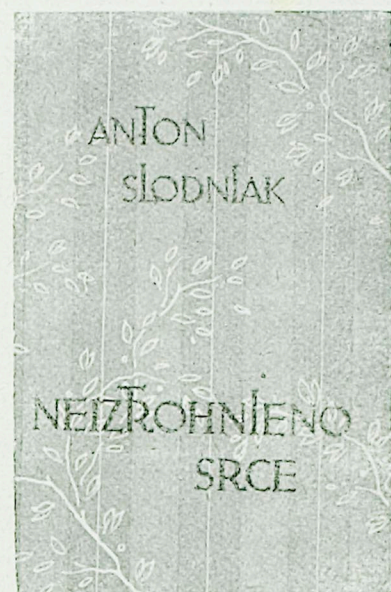
Seveda skušamo najprej ustreči željam, vendar ne čisto tako preprosto. Če kdo želi kriminalko, pustolovko, kaj »zajubljenega«, kakor to zvrst sramežljivo imenujemo, ni tako enostavno ustreči: tega blaga je bolj malo ne le na naših policah, ampak sploh na knjižnem trgu. Skrbimo pa za to, da so na policah, do katerih je prost dostop, tudi dobre knjige. Nezadovoljen le malo kdo odide. Skoda je le, da pri naših možnostih ni vselej dovolj priložnosti za uravnavanje in vodenje bralca k dobri literaturi po najkrajši poti, ker ni vedno časa za živahne pogovore o dobrih in lepih delih. Nikakor pa se ni izkazalo za nevhvalno opozarjanje na dela, za katera niso zvedeli od tovarišev, znancev in prijateljev.

Menda je kljub vsem težavam najbolj pereče vprašanje primernih prostorov, kjer bi lahko knjižnica resnično zadihala?

To je pač naše osrednje vprašanje, saj smo že tako prehodna soba za študijsko knjižnico in smo tudi tako daleč, da za nove knjige nimamo kam postaviti novih polic, da niti ne govorimo o kulturno-representativnem prostoru ali o prostoru za nemoteno delo osebja. Gledano z vidika potreb naših nalog in dolžnosti, pa tudi objektivnih krajevnih težkoč, je vprašanje naših prostorov pravzaprav vendarle lahko rešljivo: le eni petčlanski družini je treba dati drugo stanovanje, pa bi dve tako važni kulturnoprosvetni ustanovi, kot sta študijska in naša knjižnica, lahko zadihali s polnimi pljuči.

Bi mogla vaša knjižnica v sedanjih razmerah izvrševati svojo nalogo na širšem terenu in ne samo v Kopru?

Po dodatni točki statuta smo celo dolžni skrbeti za širjenje dobre knjige po vsem ozemlju mestne okolice, ki se razteza tja na italijansko mejo, pa preko Črnege kala na Hrvaško in nazaj k morju nekako do Izole. Tod je enako kakor v mestu raztreseno po manjših knjižnicah nekaj desetih tisočev raznih nezadostno izkoriščenih knjig. Strokovnjaki trde, (Konec na 6. strani)

Novi revije

SODOBNA POTA, ŠTEV. 1

Iz vsebine:

Roman Albreht: Prosvetni dom postavimo v naš čas, Manko Golar: Vse dolge noči..., Dr. Bratko Kreft: A. T. Linhart: Manko Golar: Atom, Mihailo Ražnjatović: Suženj, Branko Čopić: Grob v žitu, Desanka Maksimović: Spomin na vstajo, Saša Lovšin: »Drobniarje« izrednega pomena, R. W.: Trile slikarji mehiške revolucije, Manko Golar: Dinamo poje..., Stanka Godnič: Prvi korak, Vinko Trinkaš: Gledališke pod Gorjanci, Oskar Davidč: Kolona po eden, Novi odklopanci: Janez Mohor: Na prelomnici, Ciril Cvetko: Korošci so nas obiskali, S. L.: Za boljše vodenje naših podjetij, Franjo Jakhel: Nekaj drobnih o celjski soli, Ve. Ta. S. Mali: Za knjižno polico, Repertoarni svetovalec: Darinka Musar: O Johnu Bytonu Priestleyu in nekaterih njegovih igrah: Beležke iz organizacije: T. B.: Posvetovanje predsednikov okrajnih svetov, Izobraževalni center, Utrinki iz društev.

SVET OB MURI, ŠTEV. 4

Iz vsebine:

Franjo Baš: Spomeniško Pomurje, S. Jug.: Pesem o vranah, Kadar odhajajo, Pluče strašilo; Dušan Mevlja: Pasji krvnik, Miško Kranjec: Sezonsvo, Nepotrebna smrt; Branko Semšen: Zepenska, Drobna sanjava pesem; Franc Srimpi: Iluzije v črnem, Miran Mor: Tihotitje, Franc Zadavec: Orientacija v svetu družbenih in političnih idej in Miško Kranjec, Nekateri prekmurški problemi; Branko Kolje: Jože Pistrovič: Maksim Gorki o Jacku Londonu.

Kulturna kronika

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR LJUDSKE UNIVERZE V KOPRU

Je zabeležil ta teden kulminacijo svojega delovanja: 25 predavanj. Prav toliko jih bo tudi prihodnji teden, potem pa bo šlo znova po starih tirnicah — povprečno 7 predavanj tedensko. Tudi sicer beleži v tej sezoni LU lepe uspehe: do zdaj je bilo 68 predavanj, ki jih je poslušalo okrog 2400 ljudi. Najpomembnejše predavanje tega tedna je bilo v Kopru. Dr. Jože Potrč iz Ljubljane je govoril o borbi za socialistično demokracijo v svetu.

PROSVETNO DRUŠTVO »SLOGA« V JELŠANAH je priredilo na Silvestrovo zelo uspešno zabavo. Uprizorili so enodejanko »Dobrodošli — kdaj pojedete domov?«, igro s petjem »Večer na vasi«, nastopila pa je tudi folklorna skupina in pevski zbor. Spored je bil občinstvu tako zelo všeč, da bodo celoten program ponovili še na pustno nedeljo, 3. marca.

Z istim programom je gostovala »Sloga« v tovarni »Lesonit« v Ilirski Bistrici. Zadovoljno, čeprav zelo maloštevilno občinstvo je nagradilo izvajalce z navdušenim ploskanjem. Zvedeli pa smo, da temu pičlemu obisku niso bili krivi Bistričani, pač pa mladina iz bližnjega Topolca, kjer je priredila ples in zato pridno trgala lepake, ki so oznanjali gostovanje jelšanske Sloga.

— uk —

LJUDSKO PROSVETNO DRUŠTVO »SLOGA« RAVEN-NOVA VAS si je med drugim zadalo tudi nalogo širiti tisk, in sicer naj bi v vsako družino prišel vsaj en slovenski časopis. Prvi uspehi so že

vidni, čeprav delo še ni končano in se akcija nadaljuje. Predno se je društvo lotilo te naloge, je napravilo temeljito analizo stanja, ki je bilo kaj klavno, posebno tam, kjer so starejši člani družine neopismeni ali polpismeni. Toda vztrajati je treba tudi pri le-teh, saj imajo navadno šolske otroke, ki že znajo brati in pisati. Težko je tudi s tistimi družinami, ki še niso doumele, da je časopis sodobnemu človeku nujno potreben.

Vsekakor je društvo »Sloga« eno redkih, ki je doumelo vso širino borbe za izobraževanje.

Po vzgledu ljubljanskega delavskega odra so USTANOVLILI DELAVSKI ODER TUDI V CELJU, pri čemer se z združil amaterji dosedanjega Ljudskega odra in dramske sekcije »Svobode«. V razpravi na ustanovnem obnem zboru so poudarili potrebo po takem delavskem amaterskem odru, ki bo s svojim vzgojnim in političnosodobnim repertoarjem kažipot vsem amaterskim družinam v okraju.

Uprizoritev Shakespearovega »MACBETHA« V CELJU v režiji Andreja Hienga in s sceno arh. Svete Jovanovića kljub vsem napovedim ni doživela takega uspeha, kot si ga je obetal ansambel in vodstvo gledališča. Prvič je bil uprizorjen »Macbeth« v Sestovi režiji v letih po prvi svetovni vojni. Za celjsko uprizoritev, ki je prišla drugič v zgodovini na slovenske odre, so kritiki mnenja, da je režiserska samovolja z reduciranjem besedila odvzela igri avtentično obliko in umetniško vrednost.

Najbratstvo

MONOGRAFIJA
HINKA SMREKARJA

V zbirki likovnih map Državne založbe Slovenije bo izšla letos monografija znanega karikaturista in slikarja Hinka Smrekarja. Obetajo, da se ji bo pridružil še prvi zvezek slovenskih impresionistov z barvnimi reprodukcijami.

10 LETNICA ZBORA DOMA JLA

Te dni je proslavil zbor Doma JLA v Beogradu 10 letnico svojega obstoja. V tem času so pripravili nad 720 koncertov v raznih krajih Jugoslavije, našudirali okrog 150 skladb domačih in tujih avtorjev, med temi 9 oratorijev, 14 kantat in 4 opere. Letos bo zbor gostoval na Dubrovniških letnih igrah, na svoji turneji pa bo obiskal tudi Slovenijo.

DOMAČA FILMSKA SLIKANICA

»Zagreb-film« končuje snemanje filmske slikanice »Cawboy Jimmy«. Scenarij za ta film je napisal Vatroslav Mimica, režiral pa ga je Dušan Vukatić. Filmu obetajo lep uspeh.

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR GOSTUJE V TRSTU

V soboto in nedeljo bo gostoval v Trstu učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«. Program, ki ga bodo izvajali, je isti kot na lanskem Ljubljanskem festivalu in na turneji po Franciji.

NOVI KLUB SLIKARJEV-AMATERJEV V LJUBLJANI

Slikarji-amaterji v Ljubljani so ustanovili svoj klub »KLAŠ«. Ustanovitelji kluba, v katerem so večletni ljudje najrazličnejših poklicev, so sedaj priredili razstavo svojih del v Mali galeriji.

MAJSKI DNEVI DELAVSKE PROZE IN POEZIJE

Iz sodelovanja književnih klubov Sarajeva, Beograda in Nove Gradiške je vzniknila zamisel, da bi vsako leto maja priredili festival pod naslovom »Majski dnevi proze in poezije delavcev«. Prvi festival te vrste bo letos v Novi Gradiški.

ZAGREBSKI SOLISTI NA KITAJSKEM IN V SOVJETSKI ZVEZI

Ansambel solistov Radia Zagreb bo odpotoval v začetku maja na dvomesečno gostovanje po največjih kulturnih središčih Sovjetske zveze in Kitajske. Pred kratkim so se zagrebški solisti vrnili z zelo uspele turneje v Ameriki.

ZA POŽIVITEV KULTURNEGA DELA V OBČINI HRPELJE

Nedavno smo poročali o uspešnem delovanju DPD »Svoboda« v hrpelski občini. Kljub objektivnim težavam si društvo vztrajno prizadeva, da bi izpolnilo svoje kulturno poslanstvo. V tem prizadevanju ga podpira Občinski odbor Ljudske prosvete, ki je s prispevkom 185.000 din omogočil nabavo instrumentov za godbo na pihala v Klanecu — Ocizli. Tako imajo sedaj člani godbe, ki so večinoma mladi ljudje iz vrst delavstva, vse pogoje za uspešno delo. Pod vodstvom dirigenta Rudija Korošca imajo godbeniki redne vaje enkrat na teden. Godba že nastopa pri raznih javnih prireditvah in se je tudi pred kratkim pohvalno izkazala pri pogrebu pokojnega aktivista Alojza Hrovata iz Kozine.

Sedaj sodeluje pri godbi 13 članov. »Svoboda« stremi za tem, da godbo na pihala razširi in poveča število godbenikov. Nameravajo organizirati tudi salonski orkester in mladinski tamburaški zbor. Ker je med osnovnošolsko in gimnazijsko mladino veliko navdušenja za glasbo sploh, bi bilo želeli, da se v Hrpeljah ustanovi nižja Glasbena šola, kjer bi dobivala mladina sistematičen teoretični in praktični pouk v glasbi.

Prav tako pristopa hrpelska »Svoboda« k intenzivnejšemu delu v dramatik. Te dni so pričeli s pripravi na uprizoritev Jurčičevega »Desetega brata«. Tako je v Hrpeljah napovedan najresnejši boj »dolgega«, ki bo še s povečano aktivnostjo pevskega zbora »Svoboda« dokončno pregnan. Jaša

Ustanovna skupščina Zveze društev prijateljev mladine

SKRB ZA VZGOJO MLADEGA RODU

V sredo pretekli teden je bila v Kopru ustanovna skupščina okrajne Zveze društev prijateljev mladine. O delu okrajnega iniciativnega odbora je poročala Ida Gec, v razpravi pa še predsedniki sedmih društev na terenu. O delu pionirske organizacije je govoril Jože Valentinčič. V imenu OLO je pozdravil ustanovno skupščino Ivan Mavsar. Izvolili so okrajni odbor ZPM (predsednik Jože Valentinčič) in okrajni pionirski svet (predsednica Ida Gec) ter sprejeli sklepe za bodoče delo.

ZDAJ IMAMO 9 DPM, USTANOVITI PA JIH BO TREBA NA VSEH SEDEŽIH OBČIN IN V VEČJIH KRAJIH

Kot je navada, je iniciativni odbor ZPM za okraj Koper poročal o svojem dosedanjem delu. Iz poročila je bilo razvidno, da iniciativni odbor spriču neprestanih kadrovskih sprememb ni mogel uspešno zaživeti. Dajal je sicer pobude za ustanavljanje društev po terenu, toda pri njihovem živahnem delu in živi problematiki jim je nudil premalo pomoči.

DPM imamo zdaj v Kopru, Izoli, Piranu, Portorožu, Sečoveljah, Sežani, Postojni, Divači in Pivki. Ustanoviti pa jih bo treba vsaj še v Ilirski Bistrici, Hrpeljah, Dufovljah in Stanjelu, ker so tam dobri pogoji. V splošnem so delala društva dobro, nekaterim bi lahko očitali preveč kampanjsko delo, saj so oživela samo ob raznih proslavah in otroških praznikih. Področje dela društev v Postojni, Sežani, Kopru, Izoli in Piranu pa je bilo dokaj široko in zelo pestro. Med glavne pomanjkljivosti društev bi lahko šteli preveliko nasla-

njanje na zgolj prosvetni kader, premajhno povezavo z drugimi organizacijami in nezainteresiranost za pošolsko mladino.

Dosedanja DPM na sedežih občin so do sedaj reševala razna vprašanja skrbi za mladino v glavnem le lokalno, potrebno pa bi bilo, da razširijo svojo dejavnost na področje vse občine. Tudi v krajih, kjer to že delajo (Postojna, Seža-

na, Koper in Izola), ni to poseganje sistematično, ampak le ob določenih akcijah (Novoletna jelka, Dan pomladi). Res da je težko najti neke stalne oblike tega dela, toda zdaj bosta pri tem pomagali starešinski in pionirski sveti, ki bodo pri vsaki šoli.

Delo DPM se mora dotakniti problemov našega otroka in mladine v vseh starostnih stopnjah, od predšolskega otroka, preko pionirja, srednješolca pa do zapletenih vprašanj naše pošolske doraščajoče mladine. V skrbi za vzgojo ni in moralno politični lik naše mladine pa se je treba tesno povezati z vprašanjem okolja, v katerem ta mladina živi, z vprašanjem staršev in družine. Zaradi tega naj DPM še naprej posvečajo razen dela s pionirji in mladino vso pozornost vzgoji staršev.

SKRB ZA VZGOJO MLADEGA RODU JE SESTAVNI DEL BORBE ZA SOCIALIZEM

Z delom pionirske organizacije v našem okraju se ne moremo do zdaj preveč pohvaliti. Tam, kjer so DPM dobro delala, je še nekako šlo, tam, kjer teh društev ni bilo, pa je vse delo zamrlo. Zato je težišče dela v letošnjem letu: poživitev pionirske organizacije. Pri občinskih odborih SZDL so imenovani občinski pionirski sveti. To

ki jih zahteva naš razvoj. Pri tem pa ne smemo zamolčati trditve, da sta imeni pionir in pionirska organizacija znani nemajhnemu številu naših otrok le iz knjig in časopisov in da precejšnji del šolskih otrok še ni bil sprejet v to organizacijo.

Pri delu s pionirsko organizacijo moramo ločiti dvoje: delo pionirjev samih, nekakšno otroško samoupravljanje s tistimi oblikami, pri katerih si oblikujejo pionirji sposobnost podrejanja in vodenja, na drugi strani pa pomoč starejših članov, mladine in odraslih.

Izkušnje dobrih pionirskih organizacij so pokazale, da ni dovolj, če vodi organizacijo le pedagog, ampak da mora imeti vsak odred pionirski starešinski svet, ki vodi in usmerja delo pionirske organizacije. Člani teh starešinskih sve-

SKLEPI USTANOVNE SKUPŠČINE ZPM

Za uspešen nadaljnji razvoj vseh društev prijateljev mladine so sprejeli na ustanovni skupščini naslednje sklepe:

• Pionirsko organizacijo je treba utrditi organizacijsko in vsebinsko. DPM naj tesno sodeluje z občinskimi pionirskimi sveti in z množičnimi organizacijami. Pripravijo naj sprejem vseh otrok od 7. do 14. leta starosti v PO in ustanovijo pionirske starešinske svete.

• DPM naj bodo vsaj v vseh središčih občine in naj razvijajo svoje delovanje na področje vse občine.

MLADE GOSPODINJE BODO DOKAZALE SVOJO SPRETNOST IN ZNANJE.

tov naj bodo zastopniki vseh slojev in poklicev, tako da bodo s skupnimi močmi našli vse življenjske in uspešne oblike dela. Vse to delo še vsklajajo občinski pionirski sveti in okrajni pionirski svet.

Za uspešno delo pionirske organizacije so morda kot nikjer drugje nujni materialni pogoji, primerni prostori in finančna sredstva. Izkušnje nekaterih krajev nam kažejo, da so premostili to težavo tako, da so posamezna podjetja, zadrage itd. prevzele pokroviteljstvo nad pionirskimi odredi. Kakšne uspehe rodi dobra koordinacija skupnega dela za mladino, sta zgovorna primera v našem okraju Postojna in Sežana.

• Društva v Postojni in Sežani naj bi nudila razen tega še pomoč društvom v Hrpeljah, Divači, Ilirski Bistrici in Pivki.

• Oblike otroškega praznovanja naj postanejo povsod tradicionalne in naj bodo skrbno pripravljene.

• Razen skrbi in dela s pionirji in z mladino, je treba skrbeti tudi za vzgojo staršev. Razen za predavanja in seminarje je treba skrbeti tudi za širjenje strokovne literature in vzgojnih revij.

• DPM naj s sodelovanjem množičnih organizacij zagotovijo potrebne materialne pogoje za delo pionirske organizacije.

Za tiste, ki si ne morejo privoščiti številne garderobe, pa niso rade vedno v isti obleki. Oglejte si tole kombinacijo: štiri obleke boste imeli z majhnimi spremembami in malokdo bo opazil, da je pravzaprav vedno ista

Če boste imeli koline

KRVAVICE NA PRIMORSKI NAČIN (MULCE)

Razen pljuč skuhamo posebej malo mesa, ki mu dodamo čebule, peteršilja, majarona, cimeta, eno olupljeno jabolko in pomarančo. Ko je vse to kuhano, odcedimo juho, vse drugo pa drobno sesekljamo. V kri vmešamo rozine, pinjole, nato dodamo gornjo zmes ter še v mleku namočenega kruha, da se primerno zgosti. Nato nadev osladimo, in sicer damo na 3 do 3,5 kg zmesi pol kg sladkorja. Z dobro premešanim nadevom napolnimo čreva. Krvavice morajo počasi vreti, da ne počijo. Kuhane vzamemo iz vode, jih ohladimo in spečemo.

DOLENJSKE RIŽEVE KLOBASE

Potrebujemo: 1 kg riža, 1 kg prašičje glave, malo pljuč, srce, črevesne masti, rajžljice, poper, cimet, majaronove plevce, sol, stolčen koriander ter 3 do 4 juhe od glave.

Riž na pol skuhamo in oblijemo z mrzlo vodo. Rajžljice in črevesno mast prevremo, zmeljemo in dodamo rižu omenjene dišave in sol; nato prelijemo vročo juho, vse dobro premešamo in s to zmesjo napolnimo debelo gladko črevo. Klobase skuhamo kakor vse druge.

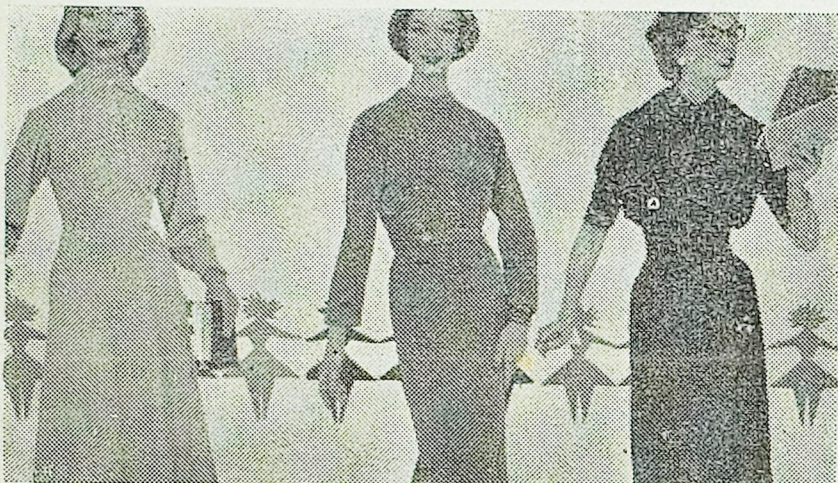
DOMAČA TLAČENKA

Potrebujemo: rilec, 2 uhlja, srce, 2 ledvici, jezik, 2 stroka česna, poper, žlico soli, pol litra krvi, pol litra juhe, zelodec. Drobno skuhamo, toda ne do mehkega. Hladno zrežemo na večje kose, dodamo sol in dišave in vse dobro premešamo. S to zmesjo napolnimo želodec, ga dobro zašijemo in kuhamo 1 in pol do 2 uri. Kuhanega položimo na desko in postopoma obežimo. Če hočemo tlačenko za dalj časa ohraniti, jo le toliko obežimo v hladnem dim, da se črevo osuši. Hranimo jo na hladnem. Pozimi se obdrži tudi tri mesece.

ISTRSKI PRŠUT

Stegno nad leto dni starega prašiča dobro natremo z mešanico strtega česna, soli, popra, lovora in rožmarina. Nato ga vložimo v posodo, kjer naj bo 3 do 4 tedne, kolikor je pač veliko. Meso napolimo brez vode in ga ne obežimo. Ko pa je dovolj razsoljeno, ga obežimo. Če imamo več kosov mesa, obežimo vsakega posebej. Kosi naj bodo med deskami 2 do 3 dni, da se izcedi voda.

Stegno nato ponovno posujemo s poprom in drugimi dišavami, tako da je skoraj popolnoma posuto. Nato meso s prstom odločimo od kosti in presledek vzdolž stegenice napolnimo s soljo, s strtim česnom in poprom. Kost še posebej natremo s strtim česnom. Tako pripravljeno stegno obesimo na zrak, kjer naj se čim bolj osuši. Sušimo ga najmanj 10 do 11 mesecev.

TRIJE MODELI ENOSTAVNIH DELOVNIH OBLEK ZA ZIMSKI CAS.

RADI BERETE ZANIMIVE KNJIGE?

(Nadaljevanje s 5. strani)

da so aktivne le tiste knjižnice, ki redno zalagajo svoje bralce z nainovnejšimi deli. Se bo že treba sprijazniti s to muhavostjo bralcev, čeprav človeku ne gre v glavo, da bi knjiga, ki je izšla pred leti, izgubila kaj več vrednosti, kakor samo čar novosti in tudi ne verujem, da je vsakdo prebral vse takoj, ko je izšlo. Zato se lotevamo akcije, da bi knjige z naših polic ne ostale le v rokah ozkega kroga mestnih prebivalcev, ampak bi po posrednikih odhajale v večje kolektive ustanov, zavodov in podjetij, pa v večja središča na ozemlju mestne okolice. Upamo in računamo na pomoč množičnih organizacij, Ljudske prosvete na vasi in delavsko prosvetnih društev, posebej še organizacije zadrugine, s katero se nadejamo priti do žena in preko njih tudi do mladine. Začetna mlačnost in pomisleki o težkočah nam ne bodo smeli jemati poguma. Vsak bralec in vsaka prebrana knjiga nam morata pomeniti dragocen začetek.

• Slišali smo že o potujočih knjižnicah, o izposojanju knjig med knjižnicami in o raznih propagandnih oblikah, ki bi bralcu približale in priljubile knjigo. Imate s tem v zvezi kakšne konkretne načrte?

Kakšne šablone nam ne bodo mnogo koristile, izkušnje na našem terenu tudi ni, torej bo važno, da se bomo znali čimbolj prilagajati, vendarle vedno hkrati usmerjevati. Od samih načrtov pa smo že prešli k navezovanju stikov in snubljenju sodelavcev. Važno bo predvsem, da olajšamo dostop do knjige in da bomo našli obliko za priporočanje pravih knjig. Če bo stekel aparat posredovalcev, kar upamo, menda ne bo posebnih težav, potrebno bo le nekaj več denarja za knjige in za tehnično stran izvedbe.

je važno zlasti tam, kjer ni DPM. Kakor hitro pa bo zajelo DPM delo na področju vse občine, bodo postali ti sveti sestavni del društva, njena stalna komisija.

V koprskem okraju imamo danes več dobro razvitih pionirskih organizacij, ki so posebno v zadnjem času oživile vse tiste oblike dela,

Zdravniški kotiček

Zdravniški pregledi za vse šoloobvezne otroke v pivški občini

Kljub nizkim proračunskim sredstvom, ki jih je imel lani na razpolago Občinski ljudski odbor v Pivki, so za potrebe zdravstva in socialnega varstva uporabili v lanskem proračunski dobi 14 milijonov 486.423 dinarjev. Po 3.500 dinarjev je prejemale mesečno 51 socialno ogroženih oseb, 36 dijakom srednjih in visokih šol pa so razdelili za milijon 78.814 dinarjev štipendij. V pivški občini je 42 otrok padlih borcev prejemale mesečne podpore od 500 do 5.300 dinarjev, to je skupaj 1.152.220 dinarjev. Tudi osebam, in takih je 11, ki so sicer nezmožne za delo zaradi posledic fašističnega terorja, pa si niso pridobile pravice do podpore socialnega zavarovanja ali do invalidnin, je Občinski ljudski odbor izplačeval podpore v zneskih od 1.000 do 7.600 dinarjev. Nad milijon 300 tisoč dinarjev je ObLO izplačal za hranarino devetim starčkom, ki živijo v domovih onemoglih, in desetim otrokom, oskrbovancem domov za defektno mladino. Med starčki so v glavnem onemogli bivši poljedelski delavci, hlapci in dekle, ki so jih njihovi gospodarji, že nezmožne za pridobitno delo, od-

slovili in jih prepustili družbi, da sedaj skrbi zanje.

Znatno večja denarna sredstva pa je Občinski ljudski odbor v Pivki uporabil za zdravstvo. Nad 6 milijonov 363 tisoč dinarjev so potrošili za zdravljenje bolnikov z nalezljivimi boleznimi, ki niso socialno zavarovani. Za izboljšanje preventivne zdravstvene službe je dobila zdravstvena postaja v Pivki 400 tisoč dinarjev. Zdravstveni dom v Postojni, pod katerega spada tudi območje pivške občine, pa 2.200.000 dinarjev za potrebe dispanzerja in sanitarnega inšpektorata. Okrog 100.000 dinarjev so porabili za nakup posode za mlečne kuhinje, za organizacijo počitniških kolonij pa 400.000 dinarjev.

V letošnjem letu se bodo verjetno na predlog občinskega sveta za zdravstvo, socialno skrbstvo in varstvo družine proračunske postavke za njegove potrebe nekoliko zvečale, ker nameravajo letos organizirati popoln zdravniški pregled za vse šoloobvezne otroke. To bi bil prvi splošni zdravniški pregled otrok po vojni v pivški občini in zaradi njegove pomembnosti lahko pričakujemo, da bo letošnji proračun upošteval izdatke zanj.

J

DANILO KALC:

Po vodah in pristaniščih Daljnega vzhoda

TAJFUNI IN SOS

Ko smo opravili vse potrebno, smo nadaljevali vožnjo proti Sangaju. Že prvi dan vožnje nas je pozdravilo slabo morje. Južno Kitajsko morje, ki je skoraj vedno razgibano, je bilo tokrat posebno razburkano. Močan veter z visokimi valovi nas je močno zaustavljal. Meteorološka poročila so stalno javljala o tajfunih, njihovi jakosti in smeri. Vsak dan smo vozili počasneje, tako da smo končno skoraj stali na mestu. Sedmi dan vožnje smo nenadoma opazili, da je balastni tank poln vode. Stalno udarjanje vode ob bok ladje je napravilo odprtino, skozi katero je uhajala voda in polnila ladjo. Del posadke, ki je delal pri popravilu, je bil stalno pod vodo. Skozi razpoko je prodirala voda in polivala ljudi, ki so delali. Šele popoldne je uspelo delno popraviti okvaro in znova usmeriti ladjo v prvotno smer.

NA SIDRU V WHAMPOA

Ko smo tako nadaljevali vožnjo, ali bolje rečeno, stali na mestu, nas je v soboto zjutraj iznenadil klic: »Veriga krmilnega stroja je počila!« Ni bilo člana posadke, ki ne bi pomislil na resnost položaja. Vsenaokrog razburkano morje, močan veter, ki nam ne dovoli napredovati, povrh tega pa še ta okvara. Takoj se je zbrala vsa posadka na svojih mestih. Celo natakariji in kuharji so priskočili na pomoč. Medtem ko je stal del posadke skupno s komandantom na krmu, katero je stalno prelivala voda, je strojno osebje delalo pri popravilu verige. Po enournem napornem delu je bila veriga popravljena in ladja je lahko nadaljevala vožnjo. Predvidoma bi morali voziti do Sangaja 10 dni. Vendar smo bili deseti dan šele na pol poti. V tem času smo prejeli tudi klice na pomoč od neke japonske ladje, ki je bila okrog 300 milj pred nami. Seveda še sami nismo mogli nikamor naprej, kaj šele, da bi ji šli na pomoč. Tajfun se je premikal prav v smeri, od koder so prihajali klici SOS.

Ko nismo mogli nikamor več in je bila ladja že poškodovana, smo po trinajstih dneh vožnje morali zaviti proti najbližjemu pristanišču. Naš državni praznik smo proslavili kar na morju. Proslavili ga pravzaprav nismo, ker smo morali prav tiste dni jesti kar pri kuhinji

— stoje in s krožnikom v roki. In to samo gosto hrano, ker drugega ni bilo mogoče skuhati! Tako smo dne 30. novembra zvečer pripluli na sidrišče pred Hong Kong. Tu smo ostali nekaj dni, nakar smo odpluli proti kitajski lukki Whampoa, 20 kilometrov od Kantona v Južni Kitajski. Tukaj smo vkrcali tovor. V vsako pristanišče se pride po reki. V pristanišču stalno vrvi in delo se nadaljuje noč in dan.

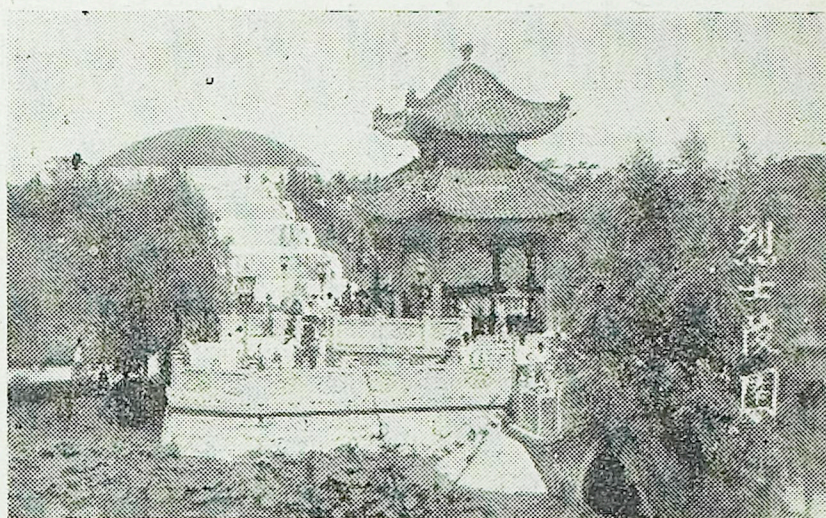
Mladi mornar Danilo Kalc je pred vkrcanjem na SS Gorica služil vojaški rok v JVM. Slika ga kaže, ko je bil na dopustu v Kopru.

Razen nekaj novih stavb, v bližini pristanišča ni nikakega mesta. Majhne hiše, največ lesene, so raztresene po polju ali pa zbrane tesno na določenem prostoru. Na vsakem koraku opaziš skromnost. Porcijo riža, malo kuhane zelenjave, to je vse, kar imajo za kosilo. Mesa porabijo zelo malo. Največ uživajo ribe in race, ki se v velikih tropih pasejo in kopljejo po riževih poljih.

JUŽNA KITAJSKA — RIŽEVA POLJA

To je Južna Kitajka! Izrazito poljedelska pokrajina. Nasadi banan, sladkornega trsa in drugega južnega sadja se razprostirajo po velikih poljih. Skrbno obdelana riževa polja se razprostirajo v nedogled. Bosonogi domačini z značilnimi kitajskimi klobuki stalno sklonjeni žanjejo riž in ga kar na polju mlatijo v posebnih koših. Na

polju je navadno vsa družina. Oče, mati, kopica otrok in če kateri še ne hodi, je prav gotovo na hrbtu matere. Kitajska značilnost je, da matere nosijo otroka na hrbtu v posebni culi. Ni redek pojav, da nosi otrok, star tri do štiri leta, na hrbtu bratca ali sestrico, ki še ne hodi. Ni treba misliti, da ga to kaj ovira pri delu. Niti najmanj ne! Delo opravlja z enako lahkoto, medtem ko mali na hrbtu gleda v svet ali pa sladko spi, kljub vsemu tresenju in premetavanju. Vsi, stari in mladi, moški in ženske, nosijo hlače in bluzo. Prazniki in nedelje ne poznajo. Šest dni delajo, (Nadaljevanje na 9. strani)

Paviljon na griču pod velikansko grobnico v Kantonu.

S P E T E N A I Z P O S T O J N E Kdor drugemu jamo koplje . . .

Marija Durja iz Postojne, bivša trafikantka na železniški postaji, je pred časom napisala — nič manj in nič več, marveč kar predsedniku Titu — nekakšno pritožbo, v kateri je na žaljiv način napadla zlasti šefa železniške postaje v Postojni Antona Koršiča in »tukajšnje odbore«, sebe pa prikazala kot žrtev NOV, ki se ji je zgodila velikanska krivica.

Primer je zelo poučen in se nam zdi prav, da se ob njem nekoliko bolj pomudimo. Marija Durja je namreč v svoji naivni prefriganosti mislila, da pač visoki državnik, na katerega se je obrnila, ne bo preverjal njenih navedb v »pritožbi«, marveč bo takoj vzel največjo metlo in vse njene zoprnike pomedel čez ves Kras v morje. Ker pa je bilo drugače in ima vsaka palica dva konca, pravica pa je nepodkupljiva, se je seveda ta palica obrnila in zadela na glavo samo Marijo Durja. Pri tem so prišli na dan zanimivi podatki, ki jasno osvetljujejo vse vzroke omenjene pritožbe.

Marija Durja se je pritožila zaradi dveh zadev: zaradi odpovedi delovnega razmerja pri podjetju Tobak v Postojni v prodajalni na železniški postaji in zaradi premestitve svojega sina Srečka na drugo delovno mesto z železniške postaje Postojna. Pri tem je navedla niz lažnih argumentov, s katerimi je skušala podpreti svojo pritožbo. Oglejmo si samo nekatere, ki jasno pokažejo Marijo

Durja in tudi sina Srečka v pravi luči.

Ze navedba, da je vsa družina v težkem socialnem položaju, ne drži. Vsi člani družine Durja so preskrbljeni. Mož Mihael Durja je upokojeni strojevodja s polno pokojnino, hčerka Marija je zaposlena v Zavodu za socialno zavarovanje v Postojni, sin Srečko pa je robni blagajnik na železniški postaji na Jesenicah. Razen tega je Mihael Durja pred dvema letoma kupil v Postojni štiristanovanjsko hišo za trideset milijonov dinarjev in jo tudi v celoti plačal. Če naj bi govorili o nepreskrbljenosti, potem je v vprašanju samo Srečkova žena Vida z dvema otročičema. Kako pa so Durjevi z njimi ravnali, je poglavje zase, ki ga je tudi vredno zapisati.

Srečko Durja je Vido Kapeljevo iz Stare Sušice poročil avgusta 1951 in se nato preselil skupaj z njo k svojim staršem na železniško postajo v Postojno. Kaj je morala potem ona pri njih prestat, ve samo ona in je težko opisati. Se ko je zanosila prvega otroka, je bila maltretirana, tašča Marija Durja ji je mnogokrat želela, naj bi bil otrok rojen tuberkulozen kot je bil njen sin, zmerjali so jo z »Brkinko«, ji očitali, da je prišla revna v hišo in podobno. Za prvim otrokom, ki je bil mrtvoroden deček, je rodila še dve deklici, Lidjo in Andrejko. Ker so se prepri v hiši zaostriili, so mladi snahi v hiši

zapirali vodo, drva in celo stranišče. Silili so jo, da je opravljala težka dela med nosečnostjo, nositi je morala vodo s postaje itd. V začetku zadnje nosečnosti je nekaj mesecev Marija Durja stalno prigovarjala mladi Vidi, naj abortira, in ko o tem ni hotela ničesar slišati, se je vsa družina družno spravila nanjo. Mož Srečko jo je pretepal s pasom in drugače — zato je tudi potem rojeni otrok čutil posledice in jih ima še danes.

Leta 1954 je mož Srečko odšel v zdravilišče, kjer je kmalu nato imel razmerje z neko drugo žensko, kar je še poslabšalo stanje v družini. Pritisk na ubogo Vido je postal tako močan, da se je pred njim lahko rešila samo k svojim staršem na Novo Sušico, kjer je še danes. Srečko Durja je za vsako ceno hotel doseči ločitev zakona, ni pa imel za to argumentov.

To je le del odnosa »prizadete« Marije Durja do soljudi. Drugi del pa je odnos Durjevih do sohranjenih, ki so brez stanovanja. Sami so zasedali dvosobno stanovanje na železniški postaji, medtem ko imajo zase rezervirano in nezasedeno prazno enosobno stanovanje v svoji hiši, ki jo je Mihael Durja kupil v Postojni. V stanovanje v svoji hiši pa se nočejo preseliti, »ker je Marija Durja uslužbena na postaji in ima tako blizu na delo«. Medtem pa čaka na stanovanje veliko postajnih uslužbencev, ki se morajo voziti od drugod in stanujejo v nemogočih razmerah.

Zato je po sklepu delavskega upravljanja ZTP Durjevimi stanovanje na postaji odpovedalo. Prišlo je do tožbe pri Okrajnem sodišču v Postojni. To je Durja izgubil in prav tako naslednje na višji instanci. Obenem je ZTP predlagalo, naj zaradi takega odnosa podjetje Tobak v Postojni Durjevi odpove službeno razmerje, kar je le-to tudi napravilo in na to mesto zaposlilo drugo osebo, člana družine, ki je bila vsa v partizanih od leta 1941 in ima nedvomno večje zasluge iz NOB kot Durja, razen tega pa je vsekakor socialno veliko bolj ogrožena kot hišna posestnica Marija Durja.

Ko vse ni nič pomagalo in se je v Postojni že povsod razgalila, je Marija Durja vložila pritožbo na maršala Tita. Bistvo pritožbe pa je v tem, da Marija Durja ni bila v rednem delovnem razmerju pri Tobaku, ker se temu podjetju zaradi premajhnega prometa na železniški postaji ni splačalo imeti tamkaj redno zaposlene moči, marveč je prodajalki dajalo le provizijo od prodanega blaga. Marija Durja pa se je znašla in uvedla v trafiki pravi privatni bazar; prodajala je razne drobnarije, spominke, pisarniške potrebščine, nalivna peresa, kemične svinčnike, vžigalnike in podobno, kar ji je razen provizije za prodani tobak in časopise, znamke in vrednotnice, nosilo precejšnje mesečne dohodke, ki se jim seveda Marija Durja nikakor neče odreči. Od tod torej pritožba v Beograd.

Upati je, da bo po vsem tem zadeva pravilno rešena in stvari postavljene na svoje mesto. Kolikor pa to ne bo, se bomo tudi mi na zadevo še povrnili z dodatnimi argumenti, ki jih zaradi preveč umazane perila danes na tem mestu še nismo objavili.

ARHEOLOŠKI SPREHOD PO ŠKOCJANSKIH JAMAH IN OKOLICI

Po stopinjah davnih prednikov

JAMA NAD JEZEROM V VELIKI DOLINI

Spodmol je v stmi steni Velike doline približno 10 m nad gladino jezera. V njem so našli šilo in konico železne puščice v obliki lovorjevega lista. Ali bi se morda našli tod še drugi sledovi človekovega bivanja, ali pa je te predmete naplavila visoka voda, je odprto vprašanje. Vsekakor danes ob visoki vodi jama ni dostopna.

OB PODZEMELJSKI REKI

pri šestem slapu, približno 350 m od vhoda v Rudolfovo dvorano v smeri proti Hankejevemu mostu, so našli ob nadaljnjem raziskovanju jame, v skalni razpoki nekaj nad normalno gladino vode, predzgodovinsko bronasto čelado. Skoraj verjetno je, da jo je naplavila voda.

LUKNJA V LAZU

Jama se odpira pod Matavunom pod strmo steno kanjona Reke. Slabo ohranjeni nasipi v jami so verjetno iz predzgodovinske dobe. Tu so izkopavali leta 1913 in našli odlomke predzgodovinskih posod in živalskih kosti. Iz posameznih delov so pozneje sestavili lonec sferokonične oblike. Na nekaterih drugih primerih keramike so vidni sledovi polkrožnih reber. Taka ornamentacija je zelo pogostna v naših jamah. Našli so tudi odlomke večjih posod, ki imajo zunanjo stran rdečo ali črno zaradi ognja. Površina je ponekod glajena s kakšnim predmetom, drugod pa z roko. Druga vrsta keramike so delo z ro-

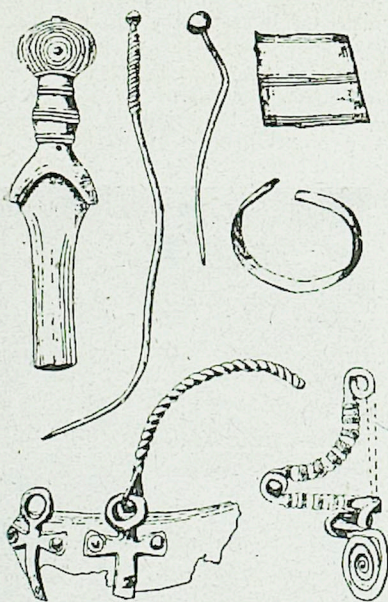
ko izdelanih posod. Notranja stran je črna, zunanja pa svetlorumena in dobro zglajena. Po obliki in materialu sodeč so te posode iz prehoda mlajše kamene v bronasto dobo. Vendar jih ne moremo zanesljivo opredeliti, ker se isti tip pojavlja v bronastodobnih grobiščih. V jami bo treba še kopati, ker se tu doslej še niso našli kamniti in bronasti predmeti, da bi s pomočjo njih doslej izkopani material lažje časovno opredelili. Skoraj na površini je bila najdena rimska oplenka, iz česar sklepamo, da je bila jama obiskovana tudi v rimski dobi.

ROŠKA ŠPILJA

Vhod v jama se odpira v Veliki dolini nad Tomincevo jama. Italijanski arheolog Battaglia je izkopal štiri sonde. Našel je ostankе neolitskega orodja in keramike ter kosti raznih živali. Izkopavanje leta 1955 je dalo zadovoljive rezultate. Groba keramika iz gline, pomešana s peskom, ima hrapavo površino. Finejša se loči od nje po barvi in ima glajeno površino. Veliko posod ima trakast ročaj, ali pa široke jezičaste izrastke. Posode kraste plastična rebra, na katerih so navadno sledovi prstnih odtisov ali pa navzkrižni vrezi, in metlast ornament, ki poteka po vsej zunanji površini. Koščeno orodje so predvsem bodala, šila in gladila. Lepa sta tudi primerka obdelanih kaninov divjega prašiča in dveh puščic. Prva je iz kosti, druga pa iz lupine morske školjke. Relativno malo so našli kamnitih predmetov, med njimi nekaj kremenastih no-

žičev in pušično konico. Edini bronasti najdbi sta dve šili. Železna puščica in dvakrat preluknjan bronast rimski novc, ki je služil verjetno kot obesek, pripadata kasnejšim dobam. Iz teh najdb izhaja, da je bila jama naseljena v mlajši kameni in bronasti dobi, da pa so jo ljudje tudi kasneje večkrat obiskovali. Zadnja izkopavanja 1956. leta pa so dala rezultate, ki kažejo, da je bila jama tudi bivališče ledenodobnega človeka.

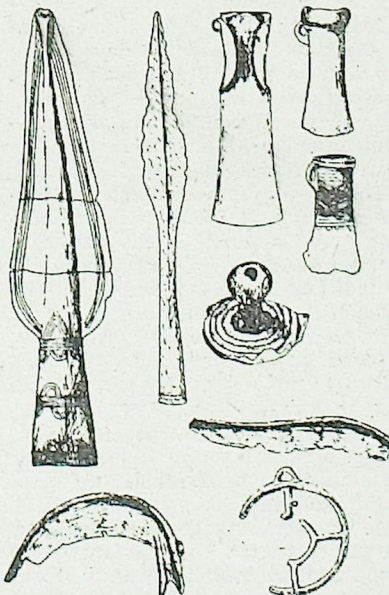
(Konec prihodnjic)

Bronasti predmeti, izkopani v jami II. na Prevali.

CZOERNIGOVA JAMA

Jama se odpira tik pod stopnicami, ki vodijo iz Mahorčičeve v Mariničovo dvorano. Pred zadnjo vojno so pri kopanju sonde v ozkem delu rova naleteli na odlomljene kosti jelena, goveda in drugih sesalcev. Med črno prstjo in kamenjem, konec strmega pobočja, ki pada k Reki, pa so našli dve otroški lobanjski kosti. Malo globlje med skalami pa bronast srp in prstan, sulično konico v obliki lovorjevega lista ter nekaj železnih predmetov iz rimske dobe. Verjetno je vse te predmete naplavila v jama velika voda.

Bronasti in železnodobni predmeti, izkopani v jami I na Prevali. Služili so našim davnim prednikom največ kot orožje.

Zakaj področni hišni sveti v Piranu

Prva mandatna doba članov hišnih svetov v Piranu je pri kraju. Lani je bilo izvoljenih 53 hišnih svetov, od katerih pa je bilo samo 11 res delavnih. Kot glavne vzroke nedelavnosti bi lahko navedli naslednje:

Hišni sveti so bili izvoljeni tudi v hišah z majhnim številom prebivalcev in je bil delokrog njihovega dela ozek in brez prave vsebine. Bili so primeri, ko zaradi majhnega števila stanovančev niso mogli izvoliti potrebnega števila članov odbora in zaradi tega niso mogli delati tako, kot bi morali. Dalje: večina med njimi se je zadovoljila s samo izvolitvijo in zato nekateri hišni sveti niso prevzeli nase niti moralne niti materialne odgovornosti za upravljanje stanovanjskih zgradb; niso razpravljali o zbiranju sredstev ter njihovi uporabi in tudi ne o potrebah za ohranitev in izboljšanje stanovanjskega sklada. So pa bili tudi primeri, da so zaradi pomanjkanja avtoritete, ki je nujna posledica nepoznavanja vsebine dela hišnih svetov, nekateri stanovančev zahtevali od predsednika hišnega sveta, da opravlja posle hišnika. Klicali so ga, če je bil v hiši kratek stik, če se je nekje razbila šipa in podobno ter ga naganjali, naj gre po elektrifikarja, mizarja ali pa naj ne-se okno k steklarju.

Po dosedanjih izkušnjah, predvsem pa, da bi se uredilo družbeno upravljanje stanovanjskih hiš v Piranu, je občinska stanovanjska uprava pripravila načrt za reorganizacijo dela hišnih svetov in za njihovo novo organizacijsko obliko. Po dve, tri pa tudi po več stanovanjskih hiš, predvsem takšnih, kjer je majhno število stanovančev, bi sestavljalo celoto in bi imelo področni hišni svet. Teh svetov bi bilo približno 130 in bi upravljali okrog 1200 stanovanjskih zgradb. Odbore v področne hišne svete predvidevajo izvoliti februarja. Ti novoustanovljeni področni hišni sveti in njihovi odbori bodo prevzeli vse dobroimetje v goto-

vini pri stanovanjski upravi in v bodoče vodili evidenco nad vsemi vplačili. Ta posel je doslej opravljal stanovanjska uprava in dolocila, kje in kako naj se popravljajo hiše ter posamezna stanovanja. Da bi volitve v odbore novih področnih hišnih svetov kar najbolj uspele in da bi bili vanje izvoljeni res takšni ljudje, ki se bodo z voljo in vestnostjo lotili dela, bo pomagal pri pripravi tudi občinski odbor SZDL skupaj s krajevnimi odbori piranske občine.

Če bo delo področnih hišnih svetov potekalo res v smislu utrjevanja in uveljavljanja družbenega upravljanja stanovanjskih zgradb, lahko pričakujemo, da bo čez leto dni zabeležen znatno večji uspeh dela stanovanjske skupnosti, kot je bil doslej. Seveda bodo morali tudi drugi stanovančev piranskih hiš pomagati novoizvoljenim odborom pri njihovem delu, če hočemo, da bo še to leto popravljeno več stanovanjskih poslopij v Piranu. Vsi tisti prebivalci, ki so voljni sodelovati s področnimi hišnimi sveti, pa lahko dobijo vse informacije na stanovanjski upravi v Piranu.

M. C.

Končno bo cesta le zgrajena

Že pred leti so pričeli urejevati dva kilometra dolg odcep ceste v Podgradu do vasi Podbeže. Ko je bilo tlakovanih 260 metrov cestišča, so morali zaradi pomanjkanja finančnih sredstev delo prekiniti. Ker je ob deževnem vremenu bil nedokončani del ceste zaradi zmehčanega terena skoraj neuporaben za vsakršen promet, je bilo nujno potrebno misliti na dovršitev začelih del. Proračun za ta dela predvideva nad milijon 200 tisoč dinarjev izdatkov. Občinski ljudski odbor v Hrpoljah je z razumevanjem za rešitev tega vprašanja priskočil prebivalcem Podbeže na pomoč z dodelitvijo pol milijona dinarjev iz cestnega sklada. Vaščani pa so se obvezali, da bodo sami opravili vsa težaška dela. Zato je zdaj delo za dograditev ceste v polnem razmahu in je upati, da bo cesta dograjena že do spomladi. Dograditev te ceste bo velikega gospodarskega pomena za Podbeže in okolico, ker bo ta odcep povezoval glavno cesto Reka—Trst s stranskim odcepom Podgrad—Ilirska Bistrica.

Ne trka več, marveč je že stopila tudi k nam zima. Ob morju sicer ni snega, zato pa je na prostem dovolj ledu, kjer je le kaj vode. Zamrznjeni slapovi na sliki niso nikakšna Niagara, marveč le zaledenela voda, ki uhaja iz vsega pobočja cestnega useka nad Portorožem.

FRANC ŠTURM

Pred dnevi je umrl na Kozini eden najstarejših ljudskoprosvetnih delavcev, Franc Šturm. Že leta 1898 je s sotovariši ustanovil na Kozini pevsko društvo »Venec«, v katerem je sodeloval dolga leta kot basist. To pevsko društvo je vzpodbudilo tudi Hrpoljčane, da so 4 leta pozneje ustanovili pevsko društvo »Zvezda« in da so tudi okoliške vasi začele z ustanavljanjem pevskih zborov. Pokojni Šturm je bil zadnji izmed soustanoviteljev ter med prvoborce za uveljavljanje slovenske besede v času fašističnega zatiranja.

Doma je bil iz Kozine. Razen s petjem se je ukvarjal tudi z gozlanjem, z dramsko igro; rad pa je prebral romane, novele, pesmi ter politične in gospodarske časopise. Bil je aktivni član Posojilnice in hranilnice na Kozini ter član tamkajšnjega opeševalnega društva. Tudi svoje otroke je kot zaveden Slovenec vzgajal v naprednem duhu, najmlajši med njimi, Stojan, pa je padel kot žrtev italijanske okupacije.

Kako zelo je bil priljubljen pokojni Franc Šturm, je pokazal tudi prelep pogreb v njegovem rojstnem kraju.

M. P.

Člani SZDL in organov družbenega upravljanja — berite in dopisujte v naš list »Slovenski Jadran«!

Dragi moji, spet je tako naneslo, da moram začeti s trgovino in preskrbo. Toda tokrat ne bom grajal. Zakaj pa ne bi pohvalil, če zasluži! Se še spomnite, kako je bilo poleti na našem trgu? Vidite, takrat smo morali uvažati zelenjavo celo iz Ljubljane, ker je sami nismo pridelali dovolj. Upravičeno smo torej pričakovali, da bo na zimo še slabše. Toda s prvim mrzom je prišlo tudi prvo veselo presenečenje: ne samo, da zelenjave več ne uvažamo, ampak Ljubljancem celo vračamo, kar so nam poleti posojali.

To je predvsem oziroma izključno zasluga velike centralne hladilnice v Dekanih. Njene zmrznjene kumarice, fižol v stročju in druge poslastice so sedaj glavna atrakcija na ljubljanskem trgu. Sam sem to videl prejšnji teden. Napredek je torej na dlani in lahko smo ponosni. Ljubljanski trg je preskrbljen. Res je sicer, da ljubljanske gospodinjice nekaj nergajo zaradi cen, ker se jim zdijo kumarice po 140 din le nekoliko predrage, toda če mislijo, da jim bomo zastoj vozili našo povrtnino — pa še zmrznjeno povrhu — se hudo motijo in lahko jim v obraz povem, da ne poznajo naše trgovine.

Ja, boste rekli, ti nam samo o Ljubljani govoriš. Kaj nas briga ljubljanski trg! Povej raje, kako

Če je sprevodnik pošten

Pred dnevi se je z avtobusom podjetja »Avtopromet Gorica« vračal z dela iz Divače v Bukovje pri Postojni delavec Franc Marinšek. Med vožnjo je izgubil listino z osebnimi dokumenti in s celomesečnim zaslužkom v znesku 13.000 din. To izgubo je opazil šele doma, ko je hotel izročiti ženi zaslužen denar. Ves zmeden je takoj odšel peš v Postojno in po nasvetu organov Ljudske milice krenil v postojnsko poslovalnico »Avtoprometa Gorica«. Tam je zve-

del, da je izgubljen listino našel v avtobusu sprevodnik Rudi Kopač, ki mu jo je tudi izročil z vsem, kar je bilo v njej.

Sprevodnik Kopač je že večkrat našel manjše in večje vsote denarja, ki so jih potniki izgubili v avtobusu. Vedno je denar pošteno vrnil ter ga lahko damo za vzgled kot najditelja-poštenjaka.

Stina

Tečaj za pomožne knjigovodje KZ

V četrtek, 17. januarja, se je začel v Portorožu trimesečni knjigovodski tečaj, ki ga prireja Okrajna zadrudna zveza v Kopru. Udeležuje se ga 21 mladincev in mladink, zaposlenih v raznih kmetijskih zadrukah koprskega okraja.

Neobičajen ribiški plen

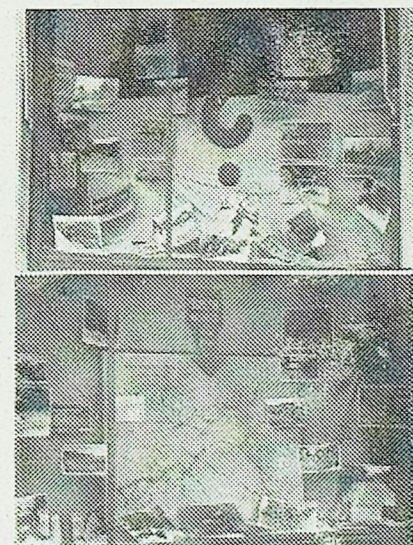
V nedeljo zjutraj je v bližini Pirana ujel Ante Crnica ribo izredne velikosti, ki je vzbudila med prebivalci precejšnje zanimanje. Gre za nad 500 kg težko ribo, ki ji pravijo mesečnica, hrvatsko veliki bučan, latinsko orthogoriscus mola. To je neužitna riba, ki živi v toplih morjih v velikih globinah. Dolga je 2,20 m, široka 60 cm, v sredini je 140 cm visoka, na koncu pa ima 3 m. Ribič jo je ujel na železno kljuko za gobec. Prihiteli so na pomoč še drugi in jo s težavo potegnili na suho. Mesečnico je spremljala jata manjših, približno 20 cm dolgih in le nekaj kilogramov težkih rib, ki pa so bile sivo in črno progaste. Ujeto ribo so piranski ribiči prepeljali v Ljubljano in jo dali na ogled prebivalcem.

Veliko preveč

S prometnimi nezgodami je koprski okraj lani močno prednjačil pred drugimi slovenskimi okraji. Zabeležili so 276 nesreč, med katerimi je bilo 125 primerov težjega značaja. Le v 119 primerih ni bilo človeških žrtev, medtem ko je v 157 nesrečah izgubilo 18 ljudi življenja, 104 so bili teže, 172 pa lažje ranjeni. Materialno škodo so ocenili na 25 milijonov 770 tisoč dinarjev.

Zaradi nepravilne vožnje, neupoštevanja ali neznanja cestno-prometnih pravil in znakov ali objestnosti je bilo 27,17% od vseh

prometnih nezgod. 17,39% je bilo nesreč zaradi neprimerne hitrosti, 14,49% zaradi prekomernega uživanja alkohola, 11,23% zaradi nediscipliniranosti pešcev, 8,34% zaradi pomanjkanja voznških izkušenj, 5,80% zaradi tehničnih okvar in 15,58% zaradi drugih vzrokov. V naseljenih krajih je bilo 58, na odprtih cestah pa 218 nesreč, na asfaltiranih in tlakovanih cestah 207, na makadamskih 69; na ravnih 135, na križiščih in ovinkih 141; na cestah I. in II. reda 166, na drugih cestah 110; podnevi 208, ponoči 68. Največ nesreč je bilo v nedeljah (17,39%) in v četrkih (17,03%), sledijo torek (15,22%), sobota (14,85%), sredo (13,04%), ponedeljek (11,60%) in petek (10,87%). V marcu je bilo samo 9, v decembru pa 35 prometnih nesreč.

Prometni odsek TNZ pri OLO Koper je priredil v decembru in januarju potujočo razstavo slik, grafikonov in razpredelnic o prometnih nezgodah lanskega leta v koprskem okraju, ki je obiskala Koper, Postojno, Ilirsko Bistrico, Sežano in Izolo. Na spodnji sliki je zemljevid koprskega okraja, na katerem so z bučkami raznih barv označene prometne nesreče po značaju (smrtne, lažje, težje; materialna škoda) in po kraju. Stevilni fotografski posnetki prikazujejo posledice prometnih nesreč, primere ne previdnosti, ki so česti povzročitelji nezgod, in razna opozorila.

Tudi harmonika mu ne poje tako kot doma

Pripovedovanje o lepem življenju, o lahkem zaslužku in o vsem mogočem, je zavedlo že marsikoga, da je zapustil dom in odšel v tujino. Marsikdo pa se je po krajšem potikanju po taboriščih vrnil domov in spoznal vso grenkost emigrantskega življenja.

Pred časom je zapustilo svojo rodno vas Raven v piranski občini nekaj mladincev. Vendar pa so nekateri v Trstu kaj kmalu spoznali, da ni vse resnica, kar so jim pripovedovali tisti, ki so jih pripravili do tega, da so prestopili mejo. Marjo je ob svojem povratku dejal, da se je kaj hitro soočil z resnico, ki mu je brž razblinila sanje o lahkem in dobičkanem življenju: »Šel sem tja,« je dejal, »spoznal sem vrednost domovine in rodnega doma. Prej je nisem znal ceniti in potrebna mi je bila trda šola, ki sem jo skusil.«

Toni pa piše iz Trsta in prosi, da bi mu pomagali, da bi se vrnil. Res, da mu pri sorodnikih ni slabo, nima pa prijateljev in tudi harmonika mu ne poje tako kot doma.

Marsikdo izmed njih se je že vrnil. Albin, Emil, Elijo, Marjo. Doma so se razveselili njihovega povratka, sami pa so bili srečni, ker so nosili v srcu veliko spoznanje o vrednosti življenja v svoji domovini.

Je pa v tujini še nekaj mladih beguncev. Morda se še ne zavedajo, da jim domovina lahko odpusti njihov nepremišljen korak, morda pa jih je sram priznati napako, ki so jo storili s prebegom. Kdo ve? In vendar njihovi starši vsak dan upajo, da se bodo vrnili domov.

M. C.

Za 500 din bo prejel konec leta 1957 vsak član Prešernove družbe zopet 7 dragocenih knjig!

Vaš Vane

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · SAH

Prvenstvo Primorske smučarske podzveze v Idriji

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tekmovanje v tekih: med člani na 12 km dolgi progi je zmagal Jože Podobnik s časom 59'26" pred Jožetom Erjavcem in Marjanom Podgornikom (vsi Rudar Idrija). Tekmovalcev je bilo 5.

Stirje starejši mladinci so tekmovali na 8 km dolgi progi. Prvi je bil Marjan Mikuš s časom 40'47", drugi Julij Sulgaj, tretji pa Rafael Bačnar (vsi Rudar Idrija).

Mlajši mladinci so bili bolj številno zastopani. Na 4 km dolgi progi jih je startalo 9, prvi pa je bil Peter Leskovic (Rudar) s časom 23'3", drugi Srečko Zajec s časom 23'13", tretji pa Vladimir Rupnik (oba TVD Partizan Črni vrh).

Pri mladinkah sta nastopili samo dve na 3 km dolgi progi. Prva je bila Valerija Rupnik s časom 26'30", druga pa Marija Blažko (obe TVD Partizan Črni vrh).

Slalom na 750 m dolgi progi z višinsko razliko 180 m in s 40 vrati: Članov je nastopilo 15, ki so progo prevozili dvakrat. Prvi je bil Ivi Logar s časom 2'16"8, drugi Ivan Vidmar 2'21"7, tretji pa Lado Miklavčič 2'31"7 (vsi Rudar iz Idrije).

Mladinci so progo prevozili enkrat, tekmovali jih je 19. Prvi je bil Peter Logar s časom 1'23"7, drugi Branko Slabnik 1'23"8, tretji pa Ivan Poljanšek 1'32"8 (vsi Rudar Idrija).

Članice je zastopala samo Marta Lampe (TVD Partizan Črni vrh), ki je vozila na skrajšani progi s časom 1'1"2. Med mladinkami pa sta nastopili Blaško Marija, ki je bila prva, in Rupnik Valerija, obe iz Črne vrha.

Veslesalom na 1300 metrov dolgi progi z višinsko razliko 300 m in s 35 vrati. Članov je tekmovalo 17. Prvi je bil Ivi Logar s časom 50'8", drugi Anton Velikajne 57'1" (oba Rudar), tretji Bogdan Tome (TVD Partizan Koper) 1 uro 3'8".

Mladinci: prvi Peter Logar (Rudar) s časom 1'08"1, drugi Tine Trček (Črni vrh) 1'10"3, tretji Andrej Mažgon (Rudar) 1'16"8.

Članice na skrajšani progi (ena sama tekmovalka): Marta Lampe (Črni vrh) 19'4".

Tedenska prometna kronika

ZA VOZIL JE V JAREK

Na enem izmed ostrih ovinkov nad Koprno in Marezigami je poklicni voznik Julij Borsi iz Izole zavozil z džipom v meter globok cestni jarek. Voznik in sopotnik Feliks Bordon sta dobila hude telesne poškodbe, na vozilu pa je okrog 80.000 dinarjev škode.

ZOPET NESREČA V STRUNJANU

V nedeljo zjutraj je zavozil z osebnim avtomobilom s ceste pri Strunjanu Franc Maleiner. Vozilo je verjetno zaradi prehitre vožnje zdrknilo na oster ovinku in se ustavilo v klanecu. Medtem ko je dobil Franc Maleiner le lažje poškodbe, so morali njegovo sopotnico Eno Hermel iz Portoroža odpeljati v bolnišnico zaradi težkih telesnih poškodb. Materialne škode je okrog 400 do 500 tisoč dinarjev.

TRČILA STA

V nedeljo dopoldne sta na križišču cest v Vogljah (občina Sežana) trčila motorist Roman Skrij in Miro Trobec iz Velikega dola. Slednji je zaradi padca dobil lažje poškodbe na glavi.

DVE SMRTNI ŽELEZNISKI NESREČI

V četrtek popoldne je na železniški postaji v Pivki podrla lokomotiva Atlanta Kurničlija iz Reke v trenutku, ko je neprevidno prečkal železniško progo. Kolesa lokomotive so mu odrezala levo nogo nad kolonom in levo roko v zapestju. Med prevozom v reško bolnišnico je Kurničlija izkrmavel.

Med opravljanjem službe pa je v petek izgubil na železniški postaji v Postojni življenje 42-letni premikač vagonov Ignac Bratuš iz Hrustja. Med delom je padel pod kolo vagona, ki mu je šlo preko bokov. Bil je na mestu mrtve.

NEPREVIDNOST PRI DELU

V petek popoldne je pripeljal na gradbišče gradbenega podjetja »Gorica« poklicni šofer Stanko Valentincič iz Koprne tovornjak s priklopo, naložen z opeko. Med odklopijenjem priklopie je tovornjaku, ki je stal na vzpetini, zaradi prenizkega zračnega tlaka v zračnih rezervoarjih popustila nožna zavora in je tovornjak stisnil Darja Jermana in Franca Komaca, ko sta odklopila. Dobila sta težje telesne poškodbe.

Mladinke (dve tekmovalki): prva Marija Blažko 29"6, druga Valerija Rupnik (obe Črni vrh).

Skoki na 35-metrski skakalnici: Med sedmimi člani se je uvrstil na prvo mesto Franc Pelhan s skokoma 26 in 27 metrov in 215 točkami; drugi je bil Viktor Crnobrnja s skokoma 25 in 25 in pol metra ter 211,3 točke; tretji pa je bil Marijan Čar s skokoma 23 in 23 in pol metra ter 205,9 točke. Vsi trije so člani Rudarja iz Idrije.

Mladinci so skakali trije. Prvi je bil Aldo Murovec (Rudar) s skokoma 19,5 in 18,5 metra, drugi je bil Silvo Felc (Črni vrh) s skokoma 20,5 in 19 metrov, tretji pa je bil Branko Slabnik (Rudar) s skokoma 14 in 17,5 m.

Po končanem tekmovalstvu so v hotelu Nanos razdelili diplome najboljšim ekipam in posameznikom. Posameznikom je vodstvo Primorske smučarske podzveze razdelilo tudi darila ObLO Idrija. Ekipni plasman pa je naslednji: prvi SD

Rudar Idrija, drugi TVD Partizan Črni vrh, tretji TVD Partizan Koper.

Letošnjega tekmovalstva se je udeležilo mnogo manj tekmovalcev kot lani v Črnem vrhu. Ko smo se zanimali za vzroke, nam je tajnik Primorske smučarske podzveze Logar Srečko povedal, da so na smučarskem tečaju v Črnem vrhu trenutno skoraj vsi najboljši smučarji, člani TVD Partizan iz goriškega okraja, ki pa se zaradi nerazumevanja vodstva niso udeležili tekmovalstva. Omenil je, da je zaradi tega nerazumevanja ogrožen obstoj Primorske smučarske podzveze, ki vključuje le športno društvo Rudar Idrija. Zdej proučujejo predlog, da bi se idrijski Rudar priključil ljubljanski smučarski podzvezi, primorsko smučarstvo pa naj bi prevzela društva Partizan. Rekel pa je tudi, da štejejo letošnje tekmovalstvo Primorske smučarske podzveze po kvaliteti za najuspešnejše v zadnjih letih. B. T.

NAMIZNI TENIS

Ustanovitev namiznoteniške podzveze koprskega okraja

Pretéklo nedeljo so ustanovili v Koprno namiznoteniško podzvezo koprskega okraja, v katero so se vključila naslednja društva: SD Koper, TVD Partizan Izola, TVD Partizan Prestranek, TVD Partizan Šmarje, SD Sežana in TVD Partizan Portorož. Občnega zbora se je udeležilo tudi deset predstavnikov koprskih sindikalnih aktivov, kar priča, da si je ta športna panoga že zelo utrla pot tudi med našimi delovnimi kolektivi. Žal pa ni bilo zastopnika Ilirske Bistrice, čeprav je na področju tamkajšnje občine veliko zanimanje za namizni tenis.

Iz poročila iniciativnega odbora in iz razprave je bilo razvidno, da se je v zadnjih mesecih lanskega leta zelo povečalo zanimanje za namizni tenis v koprskem okraju in sploh na Primorskem. Zastopniki Koprpa so se udeležili tudi prvega primorskega prvenstva v Novi Gorici, kjer so osvojili moštveno in individualno prvenstvo. Trenutno je v koprskem okraju okrog 250 igralcev namiznega tenisa, ki razpolagajo z 22 mizami. Čeprav je to zdrav in razmeroma zelo poceni šport, se vendar društva Partizan premalo zanimajo zanj. Od 22 društev Partizan v koprskem okraju imajo le štiri društva namiznoteniške sekcije. Seveda pa bi bilo napačno — kar se je do zdaj v posameznih športnih panogah večkrat dogajalo — pošiljati rekvizite po nekem pisarniškem ključu na vse strani, da bi za vsako ceno dosegli množičnost, ne pa, da bi prej poskrbeli za udržiteljnost organizacije in za kadre. Prav zato je treba pozdraviti sklep ustanovne skupščine, da bo razdelila 10 namiznoteniških miz najaktivnejšim sekcijam pod pogojem, da jih lahko v primeru neaktivnosti vzame in dodeli drugim. Gre torej za uveljavljanje načela: pomagati pri ustvarjanju pogojev za razvoj panoge, potem pa tudi materialno podpreti tiste, ki so najbolj prizadevni. (Prav bi bilo, da bi o tem vprašanju nekoliko več razmišljali, saj je v okraju več primerov, da rjavijo po garderobah športni in telesno vzgojni rekviziti, medtem ko jih drugod, kjer so delo že dobro organizirali, primanjkuje.)

Letošnji spored namiznoteniških tekmovalj v koprskem okraju je zelo pester. Da bi vskladili želje in finančne možnosti, so na ustanovni skupščini sklenili organizirati 2 ligi: obmorsko in severno. V ob-

morski ligi bi tekmovali Koper, Izola, Portorož in Šmarje, v severni pa Postojna, Sežana, Ilirska Bistrica, Pivka in Prestranek. Prvaka obeh lig bi se srečala v dvoboju za naslov okrajnega ligaškega prvaka. Razen tega bodo organizirali okrajno prvenstvo v vseh disciplinah in razne propagandne turnirje. V Koprno pa bodo pripravili tudi sodniški in instruktorski tečaj. L. O.

OPOZORILO

Opozorjamo davčne zavezance dohodnine od samostojnih poklicev in premoženja v okraju Koper, da so dolžni na splošni poziv vložiti davčne napovedi pri pristojnem občinskem ljudskem odboru do 31. januarja 1957. Redni rok ne bo podaljšan.

Davčnim zavezancem, ki bodo naknadno predložili davčne prijave ali pa jih sploh ne bodo vložili, se bo povečal odmerjeni davek za 3 % oziroma 6 %.

Iz pisarne
Okrajne uprave za dohodke
Koper

RAZPIS

Kmetijska zadruga, r. z. z. o. j. Koper in okolica razpisuje naslednja delovna mesta:

1. kvalificiranega mehanika z večletno prakso za vodstvo mehanične delavnice za popravila strojnega parka;
2. kvalificiranega vrtnarja z večletno prakso za gojitev raznovrstnih sadik v toplih greдах.

Vsa pojasnila in pogoje dobite pri Kmetijski zadruzi Koper in okolica Koper.

Ob nenadni izgubi mojega draga moža in našega očeta

ALOJZIJA HROBATA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam bili ob strani ob težki uri, posebno pa dr. Ferfolji, dr. Ropotcu in strežnemu osebju bolnišnice v Koprno, ljudskemu odboru Hrpelje, organizaciji ZK in kmetijski zadruzi v Hrpeljah—Kozini za darovane vence, za skrb pri organizaciji pogreba, godbi in pevskemu zboru pa za odigrane žalostinke.

Žena Frančiška
in sinova Boris in Zdenko Hrobat.

P. PUTNIK SLOVENIJA

— poslovalnici Koper in Sežana — obveščata cenj. prebivalstvo, da podaljšujeta obmejno propustnico in menjujeta valute (devize).
Vse informacije pri »PUTNIKU« v hotelu »Triglav« v Koprno in v poslovalnici v Sežani.

Radio KODEL

SOBOTA, 26. januarja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Jutranji koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Za konec tedna: ritem — 14.15 Poje pionirski zbor Idrijske gimnazije — 14.30 Zivljenje ob našem morju: Med ljudmi, ki grade ladje — 14.40 Melodije za vsakogar — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Blanka Strgar in Franc Koren z Gorenjskim kvartetom.

NEDELJA, 27. januarja:

8.00 Jutranji koledar in objave; 8.10 Kmetijska oddaja: Zimske nadaljevalne sole na Primorskem; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Vesti; 15.10 Oddaja primorskih študentov ob 50. obletnici smrti S. Gregorčiča; 15.30 Z mikrofonom po Primorski: Cesta je zaprta — s posnetki po naših cestah.

PONEDELJEK, 28. januarja

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Petnajst minut ponedeljkovih popevk; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Športni pregled; 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes objave in reklame; 15.25 Zbovorske pesmi.

TOREK, 29. januarja:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Iz operne glasbe; 14.30 Gospodarska rubrika Lesna industrija pod Snežnikom; 14.40 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Češka godba.

SREDA, 30. januarja:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Ritmi in pevec od tu in tam; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Kulturno življenje na Primorskem: Ob obletnici smrti narodnega buditelja Beneških Slovencev — I. Trinka; 14.40 Poje zbor CDJLA iz Beograda; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes objave; 15.25 Polke in valčki.

ČETREK, 31. januarja:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Glasba po željah; 14.30 Lahka glasba; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes objave; 15.25 Pojeta Z. Gasperšič in J. Triler.

PETEK, 1. februarja:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Nekaj skladb G. Gershwi-na; 14.00 Tisoč in en takt... (pisan spored orkestralne in solistične glasbe); 14.30 Beleške radijskega reporterja; 14.40 Od melodije do melodije; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes objave; 15.25 »Soča voda je šumela«.

SOBOTA, 2. februarja

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Jutranji koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Za konec tedna: ritem; 14.15 Poje vokalni oktet iz Pirana; 14.30 Zivljenje ob našem morju: Z ladjo »I. Cankar« od Trsta do Pirana; 14.40 Priključene melodije; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Ruske narodne na harmoniki igra R. Hrovat.

Kino

KOPER — 25., 26. in 27. januarja ameriški film PUSTOLOVSCINE DON JUANA; 28. in 29. januarja nemški film DOKLER BOŠ PRI MENI; 30. in 31. januarja italijanski film PLASČ.

IZOLA — 25. januarja jugoslovanski film DOLINA MIRU; 26. in 27. januarja ameriški film KO PRIDE ZIMA; 28. in 29. januarja italijanski film PLASČ; 30. in 31. januarja sovjetski film KNEGINJA MARY.

PIRAN — 25. januarja avstrijski film VELIKI VALČEK; 26. in 27. januarja ameriški barvni film SHANE; 28. in 29. januarja češki film KAVARNA V GLAVNI ULICI; 30. in 31. januarja ameriški barvni film BEG IZ TRDNJAVE.

SEČOVLJE — 26. januarja francoski film PREPOVEDAN SAD; 27. januarja poljski film POKOLENJE; 31. januarja jugoslovanski film DOLINA MIRU.

ŠMARJE — 26. januarja italijanski film PLASČ; 27. januarja jugoslovanski film DOLINA MIRU; 30. januarja češki film KAVARNA V GLAVNI ULICI.

SKOFIJE — 26. januarja poljski film POKOLENJE; 27. januarja francoski film PREPOVEDAN SAD; 30. januarja nemški film DOKLER BOŠ PRI MENI.

DEKANI — 27. januarja italijanski film PLASČ.

PORTOROŽ — 25. januarja nemški film DOKLER BOŠ PRI MENI; 30. januarja ameriški film KO PRIDE ZIMA;

POSTOJNA — 25., 26. in 27. januarja ameriški film DARILLO NA VRVICI; 29. in 30. januarja ameriški film PRELOMNICA.

PO PRISTANIŠČIH IN VODAH DALJNEGA VZHODA

(Nadaljevanje s 7. strani)

sedmi dan počivajo, ne glede na to, na kateri dan to pade. Dopust imajo vsaka tri leta po štirinajst dni. Na delo in z dela gredo skupaj z zastavonošo na čelu. Če dežuje, nosijo njihovi oficirji dežnike in nobenemu ne pride na um, da to ni pristojno za vojake.

Ob cesti so številne stojnice, kjer lahko kupiš za nekaj centov sladkorni trs, pomaranče, banane in razne sladkarije. Po cestah redko vidiš psa ali mačko, saj so to posledice na njihovem jedilnem listu. Na tržnici, ki je kar sredi ulice, vidiš vsakovrstno zelenjavo, surovo in kuhano, ribe in meso, ki ga kupujejo po 10 do 15 dekgamov. Vse to je zavito v rastlinski list in povezano z vrvice iz riževe slame.

V bližini pristanišča je klub pomorcev. To je nova moderno urejena zgradba, kjer je velika kinodvorana, sobe za razne igre, buffet, čitalnica in majhna trgovina, kjer dobijo tuji pomorci razne stvari iz kitajskega rokodelstva po znižanih cenah.

(Nadaljevanje sledi)

Tri tisoč tri sto trideset

(Nadaljevanje s 3. strani)

krene rude. V atomski dobi je svince kovina, ki ima bodočnost. Zato je bilo razveseljivo pripovedovanje tovarišev v Prizrenu o velikih možnostih za pridobivanje svinca in drugih kovin. Avajlija, Janja, Kišnica in mnoga druga naselja bodo ponovno oživila rudarji, kar bo prineslo napredek na vas. V Obiliču, sredi Kosovskega polja, so začeli kopati premog. Čez štiri leta ga bodo nakopali že 2 in pol milijona tone na leto. Zaloge ceno na 5 milijard ton.

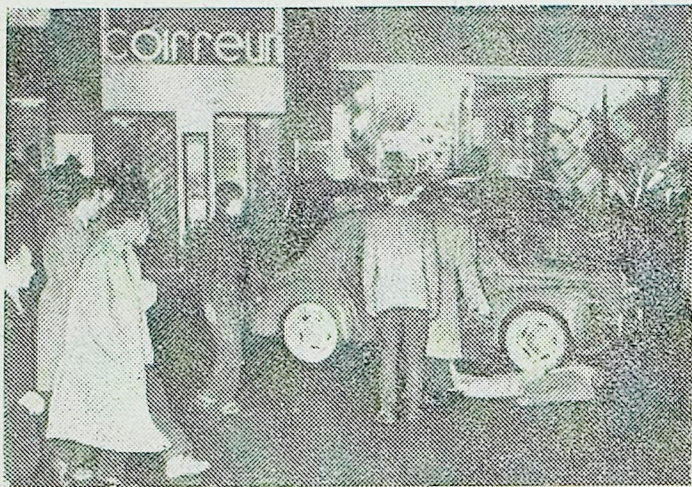
V Prizrenu, glavnem mestu Kosova in Metohije, grade mnogo stanovanjskih hiš. Staro zanemareno turško naselje podirajo in komaj smo se našli šiptarja, ki je gnetel volno in jo potem likal, da bo pravsna za izdelavo značilnih belih šiptarskih pokrival. Zanimivo delo. Ujeli smo ga prav pri »britju« take kape. Preden jo odloži, jo namreč z britvijo gladko obrije in v posebni preši temeljito stisne. Tudi izdelovalci srebrnih filigranskih zapestnic in obeskov se umikajo iz svojih lesenih in majavih delavnic pred pritiskom novega mesta.

Pri rudnikih, ki so raztreseni okoli Prizrena do 20 km daleč, ne bodo gradili stanovanjskih hiš. Raje bodo oskrbeli dobre prometne zveze z rudniki in zgradili v Prizrenu, toliko več stanovanj. V mestu bodo imeli rudarji dostop do vseh prireditev. V naslednjih bi ne mogli obiskovati gledališča, kina in drugih prireditev. V Prizrenu stoji tudi moderna predilnica bombaža. Tri popolnoma enake avtomatizirane tovarne imamo v državi. Poleg omenjene stoji ena še v Mostarju in druga v Bitolju.

Ko smo se spuščali s spominskega stolpa usodne kosovske bitke, smo v travi iskali liste božurja — rdeče cvetlice, ki je že davno pred našim prihodom odcvetela. Božur opjevajo junaške pesmi in pravijo, da je pognal iz krvi padlih srbskih junakov. Proti Vučitrnu, Kosovski Mitrovici peljemo...

Vsako leto so v Kosmetu porabili za gradnjo 4 milijarde dinarjev. Dežela bo z industrijo premagala zaostalost. V Zrečanu, kjer stoje velike topilnice svinčene rude, je šola novih ljudi. Vsako leto je zaposlenih tu več delavcev, ki širijo napredek tudi v zaostalo vas. Ko pride ramazan, muslimanski praznik, se novinci poste. Ves mesec ne zaužijejo podnevi niti mrvice hrane. Ves mesec traja to mučenje zdravih ljudi. Stari delavci, prav tako muslimani, jih prepričujejo, da je to nesmisel, saj padajo nekateri celo v nezavest. Toda prepričujejo jih in tudi v tem je pot k napredku.

(Nadaljevanje sledi)

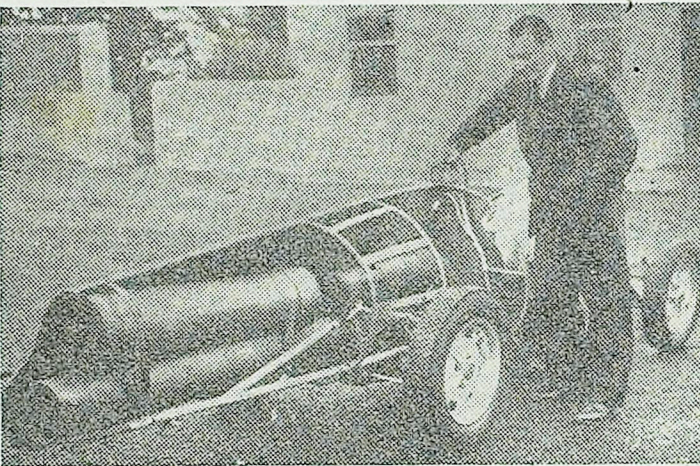
Ne glede na teroristične ukrepe francoskih kolonialnih oblasti v Alžiriji se osvobodilno gibanje vse bolj širi. Delovanje upornikov ni omejeno zgolj na gorata in težko pristopna področja, ampak zajema tudi vsa velika mesta. Na sliki vidimo prizor, ki se je odigral na glavni ulici glavnega mesta Alžira. Smrt domačina, ki je padel od strelavice, je podžgala vse svobodoljubno prebivalstvo in zvečer se je mesto spremenilo v pravo bojišče. Rafali brzostrelk in eksplozije bomb so odgovor alžirskega ljudstva na francosko kolonialno zatiranje.

Mehanična ptica

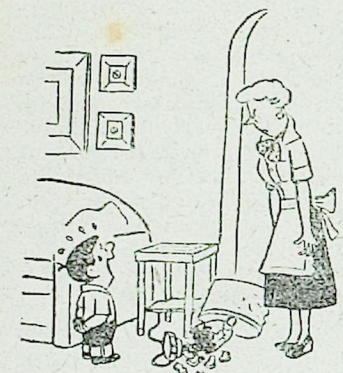
Sovjetski letalski konstruktor Solodov je naredil model novega letala, ki ima namesto propelerja gibljiva krila. Princip letenja je torej isti kot pri pticah, le da pri letalu poganja krila motor. Zanimivo je, da so bili že prvi poskusi najstarejših izumiteljev usmerjeni k temu, da bi posnemali ptice. Vendar se jim ni posrečilo izumiti letala, ker takrat še niso poznali motorjev. Novo letalo pa je ponoven dokaz, da se iz narave lahko mnogo naučimo. Poskusi so nam-

reč pokazali, da je potrebna za pogon novega letala mnogo manjša moč kot za pogon letal s propelerjem.

Znašel se je. Neki električar v New Jerseyu je hotel napeljati električni kabel skozi zavito, več metrov dolgo cev. Poskušal je na razne načine, toda brez uspeha. Nazadnje pa se je domislil: ujel je miško, ji privezal kabel in jo potisnil v cev. Na drugi strani cevi pa je nastavljal košček sira. Miška si ni dala dvakrat reči in v nekaj sekundah je bil kabel na svojem mestu.

Med nenavadnimi vozili zasluži pozornost tudi tale avtomobil z reaktivnim motorjem. Izumil ga je irski inženir Meikle. Vozilo ni na pogled ravno preveč udobno, izumitelju pa preprosto, da bo imel sitnosti z vojaškimi oblastmi, ker je avto preveč podoben topu. Dobra lastnost avtomobila pa je, da je zelo preprost in tudi ne drag. Doseže 150 km na uro.

— Mamica, ti je že kdaj kdo rekel, kako si lepa, kadar se jeziš?

Zelenjava v polarnih krajih

Prebivalci skrajnega Severa, Eskimi, se hranijo izključno z mesom. Seveda je taka prehrana zelo enolična, čeprav vsebuje meso raznih živali poleg drugega tudi nekako vse vitamine, ki jih potrebuje človeško telo. Zdaj pa nameravajo tudi v polarnih krajih poskušati z vzgajanjem rastlin. V goratih predelih Južne Amerike uspeva neka rastlina do višine 4.000 m in menijo, da bi bila tudi primerna za mr-

zla severna področja. Ta rastlina, ki ji pravijo domačini kvinoa, ima užitno listje, iz semen pa pridobivajo moko. S poskusi nameravajo začeti na Groenlandiji. Če se bo rastlina obnesla, bodo potemktem Eskimi dobili zelenjavo in žitarice z eno samo rastlino.

ŽIVLJENJE V MOR-SKIH GLOBINAH

Danska znanstvena odprava, ki je raziskovala Mehško morje, je dvignila iz globine 3.500 metrov tri in pol-centimetra dolgo živalico iz vrste mehkužcev, ki so živeli na našem planetu pred 300 milijoni let. Odkritje je velikega pomena, saj so doslej mislili, da so ti mehkužci popolnoma izumrli. Poznali so jih le iz okamenin.

UMETNI DEŽ

Mehiški profesor Queres je sporočil javnosti in znanstvenim krogom, da je iznašel nov postopek, po katerem lahko v kratkem času povzroči dež na določenem področju. Queres trdi, da je njegov postopek najcenejši, kar jih poznajo doslej in da bi stal umetni dež na področju 100 kvadratnih kilometrov le okrog 80 dolarjev. Prav tako trdi, da lahko povzroči dež kadarkoli in kjerkoli, celo sredi puščave. Njegov postopek temelji na jonizaciji ozračja z atomskim bombardiranjem. Če to drži — in Queres pravi, da so se poskusi zelo dobro obnesli — pomeni njegovo odkritje pravi preobrat v kmetijstvu.

ATOMSKI LEDOLOMILEC

V leningrajski ladjedelnici so pred nekaj dnevi začeli z gradnjo prvega atomskega ledolomilca. Računajo, da bo gotov proti koncu tega leta. Ledolomilec bo imel za pogon atomski reaktor in bo vozil s hitrostjo 18 morskih milj na uro. Z enkratnim polnjenjem reaktorja z atomskim gorivom bo lahko vozil eno leto.

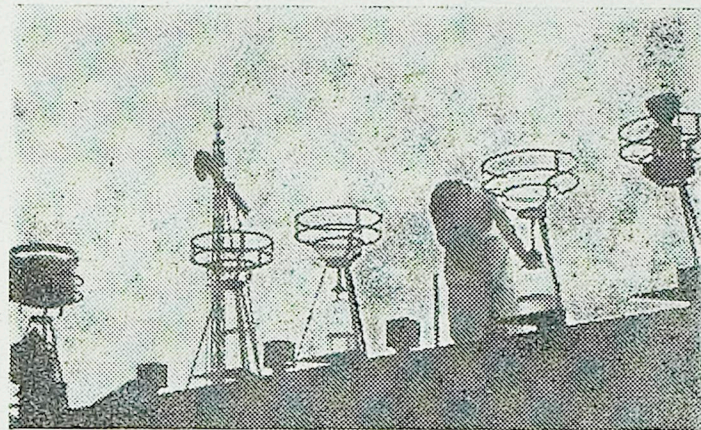
NAŠ NAGRADNI NATEČAJ

Na naš novoletni nagradni natečaj za pridobivanje novih naročnikov Slovenskega Jadrana se je odzvalo lepo število prijateljev našega lista, mnogi pa so nas naprosili, naj bi rok za to tekmovalce podaljšali. Da bi jim ustregli, **PODALJŠUJEMO ROK ZA TA NATEČAJ DO 22. FEBRUARJA.**

Se imate čas, da pridobite Slovenskemu Jadranu tri, pet ali deset novih naročnikov s plačano naročnino, s čimer se boste uvrstili med tekmovalce za denarne nagrade 5.000, 3.000 in 2.000 din, vsem ko bodo vsi tekmovalci, ki ne bodo izžrebani za denarne nagrade, prejeli lepe knjižne nagrade!

Vabimo vse tekmovalce, da se udeležijo dela nagradne žirije, ki bo 23. februarja popoldne ob 17 v upravi našega lista podelila omenjene denarne nagrade.

Uprava Slovenskega Jadrana
Koper — Kidričeva 26

V velikih mestih je megla najhujši in najnevarnejši sovražnik prebivalstva. Nastaja namreč kot posledica dima in saj, ki jih bruha številni dimniki, in zato povzroča mnogo bolezni, zlasti na dihalnih organih. Nekateri zdravniki pripišejo megli oziroma dimu tudi krivdo za raka na pljučih. V Londonu, kjer je vprašanje megle najbolj pereče, so postavili po vsem mestu več tisoč posod, napolnjenih s posebno tekočino, ki vsrkuje saje ter čisti zrak.

GNEZDO IZ ŽICE

Ptice si navadno gradijo svoja gnezda iz trave, slame in podobnega gradiva. Toda če kaj takšnega ni pri roki, si znajo tudi pomagati. Tako si je ptičji par v bližini neke tovarne ur v Švici naredil svoje gnezdo iz tenke žice, ki jo je bilo med tovarniškimi odpadki na pretek, medtem ko slame ali trave ni bilo daleč naokrog. Gnezdo hranijo v muzeju kot zanimivo posebnost.

Iz življenja živali. Kačjega pastirja prav gotovo poznate, saj jih je ob naših potokih nič koliko. Kot mnoge žuželke, ima tudi on dvojno življenje: iz jajčeca se najprej razvije v grdo ličinko, ki živi v vodi, dokler ne doraste. Tedaj spleza na bilko in čez nekaj dni zleze z nje krilati kačji pastir. Na sliki ga vidimo, kako si prizadeva, da bi se otrsela svojega starega oklepa.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

37

POSLOVENIL RADO BORDON

V Covi sem kupil škatlo čokoladnih bonbonov, in medtem ko jo je prodajalka zavijala, sem stopil v bar. V njem je bil neki angleški par in nekaj letalcev. Spil sem Martini, plačal, vzel s prodajne mize škatlo s čokolado in se napotil proti bolnišnici.

Pred majhnim barom v ulici della Scala je sedelo nekaj znancev, neki vicekonzul, dva mladeniča, ki sta študirala petje, in Ettore Moretti, Italijan iz San Franciscas, ki je služil v italijanski vojski. Prisedel sem in nekaj spil skupaj z njimi. Eden izmed pevcev se je imenoval Ralph Simmons, pel pa je s psevdonimom Enrico Del Credo. Nikoli nisem vedel, kako poje, toda vselej je bil v pričakovanju nečesa velikega. Bil je zalit, okoli nosu in ust pa je bil nekako oskubljen, kakor da ima nadoh. Pravkar se je bil vrnil z gostovanja v Piacenzi. Pel je v »Tosci« in je bil čudovit.

»Seveda me nikoli niste slišali peti,« je rekel. »Kdaj boste peli tu?« »Pel bom v Scali jeseni.« »Stavim, da te bodo obsuli z gnili jajci,« je rekel Ettore. »So vam pravili, kako so ga sprejeli z gnili jajci v Modeni?« »To je nesramna laž.« »Obsuli so ga z gnili jajci,« je rekel Ettore. »Bil sem navzoč.«

»Se sam sem zagnal šest jajc.« »Ti si čisto navaden potepuh iz San Franciscas.« »Ne zna italijanske izreke,« je dejal Ettore. »Kamor koli pride, povsod ga obsipajo z gnili jajci.«

»Piacenza je v vsej severni Italiji najslabši kraj za pevce,« je rekel drugi tenor. »Verjemite mi, da je tam res hudo za pevca.« Ta tenor se je imenoval Edgar Saunders, pel pa je s psevdonimom Edoardo Giovanni.

»Rad bi bil tam, da bi videl, kako te obsipajo z gnili jajci,« je rekel Ettore. »Saj ne znaš peti italijansko.«

»To ti je pravi bedak,« je rekel Edgar Saunders. »Ne ve pripovedovati drugega kot o obsipanju z gnili jajci.«

»To je pač vse, kar ljudje lahko počno, kadar pojeta vidva,« je dejal Ettore. »Ko pa pojdeti v Ameriko, bosta pripovedovala o svojih triumfih v Scali. V Scali vaju že od prve note dalje ne bi pustili peti.«

»Pel bom v Scali,« je rekel Simmons. »Oktobra bom pel v »Tosci«.

»Prišla bova pogledat, kajne, Mac?« je rekel Ettore vicekonzulu. »Potrebovala bosta nekoga, da ju bo branil.«

»Morda bo tam ameriška armada, da ju zaščiti,« je menil vicekonzul. »Boste še en kozareček, Simmons? Želite še kozarec, Saunders?«

»Prav,« je odvrnil Saunders. »Slišal sem, da boste dobili srebrno kolajno,« mi je rekel Ettore. »Kako ste si jo pridobili?«

»Ne vem. Ni mi znano, da jo bom dobil.«

»Dobili jo boste. Ah, fant, dekletom v Covi boste potem zares všeč. Mislite bodo, da ste pobili vsaj dve sto Avstrijcev ali pa sami zavzeli celo prvo linijo. Verjemite mi, težko sem si pridobil svoja odlikovanja.«

»Koliko ste jih dobili, Ettore?« ga je vprašal vicekonzul. »Dobil jih je cel kup,« je rekel Simmons. »Saj se vojskujejo prav zaradi tega fanta.«

»Dvakrat sem dobil bronasto, trikrat pa srebrno kolajno,« je rekel Ettore. »Toda dokumenti so prišli samo za eno.«

»Kaj pa je z drugimi?« je vprašal Simmons. »Akcija ni uspela,« je odvrnil Ettore. »Če akcija ne uspe, zadržijo vse kolajne.«

»Kolikokrat ste bili ranjeni, Ettore?«

»Trikrat težko. Dobil sem tri značke za ranjence. Vidite?« Obrnil je rokvav. Značke so bile vzporedni srebrni trakovi na črni podlagi, prišli na rokvav kakih dvajset centimetrov pod ramo.

»Tudi vi ste dobili eno,« mi je rekel Ettore. »Verjemite

mi, kar lepo je, če jih imaš. Jaz jih imam rajši kot pa kolajne. Verjemite mi, fant, če ima človek tri, je to že nekaj. Značko dobiš samo za rano, zaradi katere si ležal vsaj tri mesece v bolnišnici.«

»Kje ste bili ranjeni, Ettore?« je vprašal vicekonzul. Ettore je zavijal rokvav. »Tu.« Pokazal je globoko in gladko rdečo brazgotino. »Tudi tu na nogi. Ne morem vam pokazati, ker imam ovijače. Na stopalu prav tako. Na stopalu imam mrtvo kost, ki se zdaj zavdaja. Vsako jutro pobrem iz nje nekaj drobcev, potem pa ves dan zavdaja.«

»Kako ste bili ranjeni?« je vprašal Simmons. »Ročna granata. Ena od tistih, ki so kakor krompir. Odnesla mi je kar celo stran stopala. Poznate to vrsto krompirja?« se je obrnil k meni.

»Seveda.«

»Videl sem pasjega sina, ki jo je zagnal,« je rekel Ettore. »Treščila me je na zemljo in mislil sem že, da sem prav zares mrtav. Toda v tem prekletem krompirju ni prav nič notri. Tistega pasjega sina sem ustrelil s puško. Nosim vselej puško, da ne bi vedeli, da sem oficir.«

»Kakšen pa je bil?« je vprašal Simmons. »Bila je edina bomba, ki jo je imel,« je odvrnil Ettore. »Ne vem, zakaj jo je sploh vrzel. Verjetno si je vselej želel, da bi vrzel eno. Najbrž ni nikoli videl od blizu pravega boja. Ustrelil sem pasjega sina čisto tako, kot je treba.«

»Kakšen pa je bil videti, ko ste ga ustrelili?« je vprašal Simmons. »Pri hudiču, kako naj bi to vedel,« je rekel Ettore. »Zadel sem ga v trebuh. Bal sem se, da ga bom zgrešil, če bi bil cilj na glavo.«

»Kako dolgo ste že oficir, Ettore?« sem vprašal. »Dve leti. Zdaj sem na tem, da postanem kapetan. Koliko časa že pa ste vi poročnik?«

»Že skoraj tri leta.«

»Ne morete postati kapetan, ker ne znate dovolj italijansko,« je rekel Ettore. »Znate sicer govoriti, vendar ne znate dovolj dobro brati in pisati. Morali bi se naučiti, če hočete postati kapetan. Zakaj ne stopite v ameriško armado?«

»Morda bom stopil.«

»Pri bogu, rad bi to storil, če bi mogel. Hm, fant, kakšno plačo pa dobiva kapetan, Mac?«